

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

05.03.2025 kl. 12:30 – 14:30

Møterom 546

Til stede:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)

Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Erling Johannes Husabø (a)

Guri Lindblad (b)

Mari Anne Franklin (c)

Maya Møller (d)

Sondre Skipevåg Tveit (d)

Sekretær: Ingvild Jangaard Strand

Kontakt: studieutvalget.jurfa@uib.no

ePhorte 2025/237

Neste møte: 30.04.2025, kl. 12:30 i møterom 546.

Sak 10/25	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Feil dato for neste møte – skal være 30.04.2025. Rettet i protokoll.
	Dagsorden:
Sak 11/25	Orienteringssaker
1	Protokoll fra 21.01.2025.
2	Fullmaktsvedtak: a) Mindre justering i studieplanen for Master of Laws (LLM) in EU and EEA Law b) JUS2398 Miljørett: Presisering av obligatoriske kursaktiviteter i emnebeskrivelsen
	<i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget.jurfa@uib.no</i>
3	Studiebarometer 2024
Sak 12/25	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Oppretting av nytt EVU-emne: God forvaltningsskikk
SU uttaler	Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å opprette EVU-emnet <i>God forvaltningsskikk</i> fra og med høstsemesteret 2025.
2	Forslag fra JSU om innføring av anbefalt tidsgrense på skoleeksamen
SU uttaler	Behandlingen av saken fortsetter på neste møte.
3	Oppretting av JUS392 Masteroppgave fra og med studieåret 2025-26

SU uttaler	SU anbefaler fakultetsstyret å opprette JUS392 Masteroppgave fra studieåret 2025/2026 og gir SU fullmakt til å vedta instruks for hhv. veiledning, vurdering av skriftlig oppgave og gjennomføring og vurdering av muntlig prøve.
4	Forslag om endringer i "Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet"
SU uttaler	SU anbefaler fakultetsstyret å vedta ny § 4 i Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet: § 4 Unntak for studenter som skriver masteroppgave • Masteroppgave på 20 eller 30 studiepoeng: Lesesal nr. 305 (Dragefjellet) reserveres studenter på JUS399 Masteroppgave, JUS390 Masteroppgave, eller JUS392 Masteroppgave. Lesesalen kan ikke benyttes av andre studenter. • JUS397: Lesesal nr. 203 (Dragefjellet) reserveres studenter på JUS397 Masteroppgave. Lesesalen kan ikke benyttes av andre studenter. • JUS396: Studenter som skriver JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) kan etter søknad få innvilget fast lesesalsplass.
Vedtakssaker	
Sak 13/25 Vedtak	JUS100 og JUS212: Søknad om studiekvalitetsmidler 2025 JUS100 og JUS212 innvilges 50 undervisningstimer fra studieutvalgets studiekvalitetsmidler til utforming av oppgavetekst og veiledning til arbeidsgruppelederne.
Sak 14/25 Vedtak	Søknad om timer til utvikling av JUS3557 Velferdsrett De emneansvarlige på fordypningsemnet JUS3557 Velferdsrett innvilges 30 undervisningstimer til utvikling av emnet.
Sak 15/25 Vedtak	Bytte av semester for kursene i JUS3509 og JUS2309 Competition Law samt JUS3515 og JUS2315 Public Procurement Fra og med studieåret 2025/26 går JUS3515 og JUS2315 Public Procurement Law som bachelor- og masteremne i høstsemesteret (2025) og JUS3509 og JUS2309 Competition Law går som bachelor- og masteremne i vårsemesteret (2026).
Sak 16/25 Vedtak	Endring av emneansvar JUS212 Avtalerett Fra og med høstsemesteret 2025 inngår Maria Veia Lund som emneansvarlig for JUS212 Avtalerett sammen med Jan-Ove Færstad og Johan Giertsen.
Sak 17/25 Vedtak	Endring i utfyllende regler § 2-2 Krav om engelskspråklig emne Studieutvalget vedtar ny § 2-2 nr. 2 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet:

2. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021

a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemnene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

b. Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, må velge ett spesialemne med engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som:

- tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår
- tar emnet JUS266-2-A Domstoler og domsskriving studieåret 2025/2026
- tar emnet JUS325 Rettshjelp
- tar JUS330-C eller JUS330-H og som velger å innpasse emnet på femte studieår
- tar JUS397 Masteroppgåve (70 sp) forskarline

Sak 18/25 Vedtak	Endring i emnenavn og litteratur for JUS266-2-A Emnenavn og litteraturliste for JUS266-2-A endres i tråd med forslaget fra emneansvarlig.
Sak 19/25 Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS391 Juridiske utredninger Emnebeskrivelsen til emnet JUS391 Juridiske utredninger vedtas i tråd med forslaget i vedlegget, med de endringer som kom frem i møtet.
Sak 20/25 Vedtak	Justeringar i emneskildringa for JUS390 Masteroppgåve og tilhøyrande instruksar Emneskildring for JUS390, Instruks for rettleiing i JUS390, Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390 og Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS390 endrast i tråd med forslaget frå den emneansvarlige, men med følgende endringer i Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS390: Tidspunkt for gjennomføring av munnleg prøve og protokollfrist Etter at foreløpig karakter er lagt inn i Inspira, skal ein av sensorane opprette eit digitalt møte i sikker versjon av Teams eller Zoom, og kalle inn medsensoren og studenten til dette. Innkalling og møtelenke skal sendast til studenten per e-post, med medsensoren i kopi. E-posten skal vere i tråd med ein gitt mal som sensorane får tilsendt frå fakultetet. Innkallinga til studenten og medsensoren skal sendast seinast ei veke før den munnlege prøven skal gjennomførast. Innkallinga til studenten og medsensoren skal sendast seinast to arbeidsdagar før den munnlege prøven skal gjennomførast.

Fristen for å registrere endeleg karakter (protokollfristen) er seks veker etter innleveringsfristen.

~~Den munnlege prøven skal finne stad i løpet av dei siste tre vekene før protokollfristen, og seinast to arbeidsdagar før protokollfristen. Den munnlege prøven skal finne stad i løpet av dei siste tre vekene før protokollfristen.~~ For oppgåver levert i haustsemesteret skal den munnlege prøven ikkje gjennomførast tidlegare enn veke 2.

Sak 21/25	Endringer i studieplan for MAJUR
Vedtak	Studieplanen for MAJUR oppdateres i tråd med forslaget i vedlegget, men med de endringer som kom fram i møtet.

Eventuelt

Halvard Haukeland Fredriksen
Leder

Ingvild Jangaard Strand
Sekretær

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 11/25-3
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Orientering om studiebarometer 2024

Studiebarometeret er en studentundersøkelse som gjennomføres av NOKUT hvert år. I 2024 ble undersøkelsen sendt ut til 70.000 studenter. Det juridiske fakultet hadde i 2024 en svarprosent på 36 %.

Resultatene legges frem for studieutvalget til orientering.

[Vedlegg 1: Rapport 2024 alle spm - Det juridiske fakultet - 2024](#)

[Vedlegg 2: Rapport 2024 oppdelt - Det juridiske fakultet - 2024](#)

17.02.2025
ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 12/25-1
Møtedato: 04.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Oppretting av nytt EVU-emne: God forvaltningsskikk

Emnet JUS 264-2-A God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen ble nedlagt av fakultetsstyret i møtet den 05.11.2024 (sak 76/24).

Emnet har gått i vårsemesteret hvert år og har hatt en kombinasjon av jusstudenter, enkelte andre studenter og ferdigutdannede kandidater med så vel jussutdanning som andre utdanninger. Det har vært overvekt av forvaltningsansatte de fleste år, og emnet har siden starten ledet til en rekke henvendelser om å holde kurs og foredrag om tematikk fra emnet for personer fra vidt ulike forvaltningsgrener og med ulik utdanningsbakgrunn. Det har vært et varierende antall kandidater som har gjennomført emnet, fra 26 det året med flest kandidater, ned til anslagsvis 12. Emneansvarlig Camilla Bernt har gjennom årene reflektert over at emnet synes særlig velegnet og interessant for de som har erfaring fra stillinger i forvaltningen, som er de som viser seg mest engasjerte og synes å få mest ut av emnet, og at det derfor kunne være gode grunner å endre emnet til et EVU-kurs. Dette også av hensyn til fakultetets ressursbruk.

Prosessen med å lage et EVU-kurs har foregått i dialog mellom emneansvarlig Camilla Bernt, Robert Stavenes, fakultetsdirektør og dekan. Det er avklart med dekanat og direktør at emnet forutsettes undervist fra høsten 2025.

Vedlagt følger forslag til emnebeskrivelse.

forslag til uttalelse:

Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å opprette EVU-emne: God forvaltningsskikk fra og med høstsemesteret 2025.

17.01.2025
ANNNI

Vedlegg:

God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen

Mål og innhold

Kurset bygger på en grunnleggende tanke om at forvaltningen trenger flere verktøy enn bare juridisk metode og tradisjonelle forvaltningsmessige saksbehandlingsrutiner i sitt møte med borgerne. Borgere som møter forvaltningen har ikke sjelden vanskelig for å orientere seg i regelverket, når det gjelder både rettigheter og plikter og prosessuelle regler. Møtet med juridisk og byråkratisk språk kan resultere i forvirring, misforståelser og misnøye.

Juridisk metode er et verktøy for å løse rettstvister. Forvaltningsmessig saksbehandling er tradisjonelt rettet mot en mest mulig vurderingsfri og standardisert anvendelse av rettsregler og etablerte faglige og politiske prinsipper og målsettinger. Dette er en tilnærming som er tilpasset profesjonelle beslutningstakere og andre profesjonelle aktører, og som er vanskelig å forholde seg til for parter uten en slik profesjonell utdanning eller erfaringsbakgrunn.

Resultatet er mange ganger at borgeren føler seg fremmedgjort i sitt møte med forvaltningen, og ikke makter å forstå og forholde seg til det som skjer i saksbehandlingen. Dette skaper ikke sjelden et unødvendig høyt konfliktnivå, noe som kan medføre både økt belastning for saksbehandlere og fare for rettstap eller unødvendig belastning for borgeren.

I Forvaltningsloven og i deler av særlovgivningen er det søkt tatt høyde for dette ved bestemmelser om veiledningsplikt for forvaltningen, samt om klarspråk for å ivareta behovet for en mer dialogpreget og veiledende kommunikasjon med borgeren. I praksis viser det seg imidlertid at det kan være svært vanskelig å oppfylle denne ambisjonen. Det er åpenbart at det trengs andre verktøy i tillegg til juss og tradisjonell saksbehandling for å oppnå god kommunikasjon.

Dette kurset bygger på erkjennelsen av at mye kan vinnes både mht. ressursbruk og allmennhetens tilfredshet dersom forvaltningen settes bedre i stand til å ta vare på behovet for konfliktforståelse og kommunikasjon med borgeren, både under saksbehandlingen og etter at vedtak er truffet. Dette er ikke bare et spørsmål om borgernes rettssikkerhet og krav om et juridisk korrekt vedtak – å oppfylle lov- og ulovfestede krav til saksbehandling og et fullstendig utredet beslutningsgrunnlag. Like viktig er å skape grunnlag for en smidigere og mer effektiv beslutningsprosess. Det er grunn til å tro at et ikke helt lite antall saker kan bli løst eller avsluttet tidligere med et vesentlig lavere konfliktnivå, noen ganger også med mindre ressursbruk, dersom forvaltningens saksbehandlere har bedre kunnskap om hvordan de kan kommunisere med borgerne for å unngå misforståelser og gi dem en bedre forståelse av de hensynene som ligger bak den enkelte avgjørelse.

Formålet med kurset er å skape bevissthet om og forståelse av problemene og kildene til misforståelser som kan oppstå i møtet mellom borgere og forvaltningen, og å oppøve ferdigheter som kan bidra til bedre kommunikasjon og konflikthåndtering. Kurset vil foregå som et samspill mellom teori og praksis, der deltakerne medvirker aktivt i hele kursforløpet, med klasseromsundervisning med forelesning, diskusjoner og praktiske øvelser. Undervisningen foregår intensivt med to helgesamlinger, samt to supplerende digitale totimers økter med forelesning og diskusjoner.

Følgende tema vil bli behandlet:

1. a) Generelt om kravet til forsvarlig saksbehandling

Den liberale rettsstats oppfatning av forholdet mellom borger og forvaltning. Kravet om rettssikkerhet ved forvaltningsvedtak. Et utvidet rettssikkerhetsbegrep med krav om hensynsfull saksbehandling og aktivt fokus på å ivareta borgerens behov.

b) Generelt om god forvaltningsskikk og forvaltningsetikk

Rettslig status og utviklingstrekk for kravet om god forvaltningsskikk. Grensen og forholdet mellom juss og etikk på dette feltet.

2. Hva er en konflikt, og hvordan eskalerer konflikter?

Innføring i sentral konfliktteori som et verktøy for å forstå og forbedre samhandling med parter og publikum.

3. Kommunikasjon

Innføring i de mekanismene som gjør seg gjeldende i mellommenneskelig kommunikasjon, og som kan bidra til å endre budskapet på veien mellom sender og mottaker. Innføring i lytte- og spørreteknikk med sikte på å få et godt opplysningsunderlag, sikre at man har forstått riktig, og at parten føler seg forstått og ivaretatt. Klarspråk.

4. Innføring i forhandlingsteknikk

Innføring i grunnleggende prinsipper for forhandlinger, med gjennomføring av rollespill.

5. Konflikthåndtering og kravet om likebehandling og lovmessig forvaltning.

Hvilke rammer setter det forvaltningsrettslige prinsippet om likebehandling og kravet til lovmessig forvaltning for konfliktløsning i forvaltningen? Finnes det rom for minnelige løsninger i forvaltningssaker?

Læringsutbytte Kunnskap

Etter at kurset er gjennomført skal studentene ha

grundige kunnskaper om

- god forvaltningsskikk, herunder historikk, innhold, rettslig betydning og utviklingstrekk
- kravene til forsvarlig saksbehandling
- krav til forsvarlig saksutredning, og forholdet mellom dette og partens ansvar for sakens opplysning
- forvaltningens veiledningsplikt overfor parter og publikum
- krav til begrunnelse av forvaltningsvedtak og forholdet mellom dette og forvaltningens veiledningsplikt
- krav til klarspråk og mottakertilpasset kommunikasjon i forvaltningen
- sentral konfliktteori
- sentral kommunikasjonsteori, både mekanismer og verktøy

kunnskaper om

- sentral forhandlingsteori med relevans for forvaltningsmessig saksbehandling og samhandling med borgere
- meklings og liknende konfliktløsningsprosesser, eksempelvis samtaleprosess, som kan være aktuelle for visse forvaltningsrettslige konflikter

Ferdigheter

Etter at kurset er gjennomført skal studentene:

- kunne drøfte hvilke krav som stilles til forvaltningens veiledning og saksbehandling i et gitt tilfelle
- kunne analysere en forvaltningsrettslig konflikt ved hjelp av konflikt- og kommunikasjonsteori
- kunne drøfte hvordan en konkret sak bør behandles i lys av forvaltningsrettslige krav, samt krav til god forvaltningsskikk, konflikt-, kommunikasjonsteori
- beherske faglig basert kommunikasjons- og spørreteknikk, og ved hjelp av denne kunne forbedre og reflektere over egne ferdigheter og rolleutøvelse som tilsatt i forvaltningen, både når det gjelder skriftlig og muntlig kommunikasjon.
- beherske grunnleggende forhandlingsteori og forhandlingsteknikk av relevans for forvaltningens arbeid og kunne vurdere når det kan være aktuelt å anvende slike tilnærminger
- kunne formidle og formulere sin viten og argumentasjon faglig og språklig korrekt på en strukturert og sammenhengende måte, i samsvar med krav til korrekt henvisnings- og kildebruk.

Fulltid/deltid

Deltid

Studiepoeng, omfang

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

Videreutdanning, lavere grad

Undervisningssemester

Høst

Undervisningsstad

UiB og nettbasert

Krav til forkunnskaper

Opptak til emnet

Tilrådte forkunnskaper

Deltakerne må ha minimum to års praksis fra offentlig forvaltning/saksbehandling, samt følgende kompetanse:

- master i rettsvitenskap eller tilsvarende, *eller*
- bachelor i juss, *eller*
- ha bestått kurset *Innføring i forvaltningsrett for sakshandsamarar i kommunal sektor* eller dokumentert tilsvarende forvaltningsrettslig kompetanse

Studentene må ha tilstrekkelige norskkunnskaper til å følge undervisningen/ lese norsk og skandinavisk pensumlitteratur.

Krav til studierett

Det blir gjennomført [særskild opptak](#) til emnet.

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger med summegrupper og plenumsdiskusjoner, praktiske øvelser i grupper, og obligatoriske oppgaver i form av refleksjonsnotater med analyse av forvaltningssaker, helst fra deltakers egen erfaring. Studentene får skriftlige kommentarer på notatene til nytte for videre læring og eksamen.

Det vil bli utarbeidet et forslag til leseplan for studentene med faglige «sjekkpunkter», samt frivillige lesegrupper hvor studentene kan dele sine refleksjoner i Teams/Zoom-møter mellom samlingene.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Studentene skal levere to refleksjonsnotater med analyse av forvaltningssaker, helst fra deltakers egen erfaring. Studenter som får ett eller begge notater underkjent, får anledning til å levere på nytt. Godkjente notater er et vilkår for å gå opp til eksamen.

Vurderingsformer

To dagers hjemmeksamen. Studenter som har gyldig forfall til eksamen eller stryker får tilbud om kontinuasjonseksamen.

Eksamensspråk

Oppgaven: norsk.

Oppgavesvaret: norsk

Karakterskala

Bestått/ikke bestått

Vurderingssemester

Høst.

Litteraturliste

Litteraturlisten vil være klar innen 1. juni for høstsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.

Emneevaluering

Emnet blir evaluert etter hver gjennomføring.

Hjelpemiddel til eksamen

Ikke aktuelt for emnet grunnet vurderingsform hjemmeksamen.

Programansvarlig

Studieutvalget ved det juridiske fakultet

Emneansvarlig

Emneansvarlig: professor Camilla Bernt

Undervisere:

- Professor Camilla Bernt
- Professor (em.) Jan Fridthjof Bernt
- Sivilombudet

Administrativt ansvarlig

Robert Stavenes

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 12/25-2
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Forslag om innføring av anbefalt tidsgrense på skoleeksamen

Juridisk studentutvalg (JSU) har sendt inn forslag om innføring av anbefalt tidsgrense på skoleeksamen, samt resultater fra gjennomført spørreundersøkelse (vedlegg 1). En orientering fra fakultetet om eksamenslengde i masterprogrammet i rettsvitenskap følger med saken (vedlegg 2).

Saken legges frem som uttalesak for studieutvalget før behandling i fakultetsstyret.

17.02.2025
ANNNI/CHO

Vedlegg 1:

Forslag om innføring av anbefalt tidsgrense på skoleeksamen

Bakgrunn og formål

Tidsgrensen på skoleeksamen er per i dag ikke regulert i fakultetets *Instruks om oppgåvegjeving og sensur*. Som utgangspunkt, står emneansvarlig derfor fritt til å fastsette tidsrammen på skoleeksamen etter eget skjønn. I praksis har det likevel utviklet seg en normal på seks timer i emner med ti eller flere studiepoeng.

Gitt at fakultetet ellers har normert utformingen av eksamensoppgaver gjennom den nevnte instruksen (punkt 1.3.), mener vi spørsmålet om tidsgrenser er for viktig til å unndras en normert standard, basert på en større diskusjon der også studentene, og deres verdifulle erfaring med eksamenssituasjonen, blir hørt. Vårt forslag er derfor at det inntas en anbefalt tidsgrense i instruksen, slik Fakultetsstyret har kompetanse til etter punkt 7. Videre foreslår vi at denne anbefalingen inneholder en utvidelse av dagens normale tidsgrense, fra seks til åtte timer.

Forslaget er fremsatt etter diskusjoner med Juridisk Studentutvalg (JSU), som har undersøkt studentenes meninger om seks-timers skoleeksamen. Undersøkelsen viser at forslaget har støtte blant studentene.¹

Formålet med den foreslåtte normeringen er ikke å frata emneansvarlig den endelige myndigheten til å fastsette en kortere tidsgrense enn åtte timer på skoleeksamen – det er tale om en *anbefaling*. Som begrunnet nedenfor, anser vi likevel dagens tidsgrense for å ha flere uheldige sider som best håndteres ved å redusere tidspresset i eksamenssituasjonen. Det følger av dette at forslagets sentrale formål er å dempe nettopp tidspresset, og at en parallell utvidelse av eksamensoppgavene, i takt med tidsgrensen, derfor vil virke mot forslagets hensikt. Skulle forslaget lede til en vesentlig utvidelse av eksamensoppgavene, bør anbefalingen revurderes.

Samtidig har vi tro på en lojal etterlevelse av anbefalingen, da vi mener den har gode grunner for seg. I det følgende vil vi oppsummere disse i tre punkter. Avslutningsvis følger en kort redegjørelse for de økonomiske virkningene av forslaget en beskrivelse av de konkrete endringene i instruksen.

1. En mer naturlig prøvingssituasjon

I henhold til UiBs studieforskrift § 7-1(2), er formålet med eksamen «dels å gi studentar tilbakemelding som fremjar læring og dels å etterprøve den kunnskapen, dei ferdigheitene og den kompetansen studentane skal ha tileigna seg i løpet av emnet».

I grove trekk kan formålet inndeles i *læring* og *etterprøving*. Målestokken begge hovedformål holdes opp mot er emnets læringsutbytte, som i både UiBs studieforskrift og digitale

¹ Se JSUs innspill

emneoversikt.² I samtlige av dagens obligatoriske emner³, står juridisk metode helt sentralt i læringsutbyttet under alle tre punkter – enten som uttalt læringsmål eller som nødvendig forutsetning. I den grad man kan tale om et generelt læringsutbytte i fakultetets studieordning, spiller altså juridisk metode en nøkkelrolle.

Dette bør også være retningsgivende for de generelle kravene til eksamensoppgaver.

Selv om rask oppgaveløsning kan avsløre god metodisk forståelse, krever juridisk metode tidvis også mer dyptgående, analytisk tenkning. Et praktisk eksempel er hvordan anvendelsen av reelle hensyn kan involvere konsekvens- og rimelighetsbetraktninger, systemvurderinger eller vurderinger av retts teknisk art, som aktualiseres i tilknytning til det konkrete rettsspørsmålet, og derfor ikke kan innøves på forhånd. For å være noe mer enn sjablongmessig rettsretorikk, krever disse vurderingene tid. Like fullt kan de være nødvendige for oppbygningen av en overbevisende rettslig argumentasjon.

Konsekvensen av å gi eksamener der tidspresset er høyt, er derfor at mange studenter inntar en formel-basert tilnærming til juridisk oppgaveskriving. Denne etterligner juridisk metode, men er lite gjennomtenkt i relasjon til det konkrete rettsspørsmålet. Her foretrekkes den generelt anvendbare argumentasjonen fremfor den nyanserte, og det enkle resonnementet fremfor det mer kompliserte. Hva som er fornuftig i lys av rettskildelærens idealer, havner i baksetet. På sitt minst overbevisende, tar den gjerne form av en overfladisk pro-kontra-vurdering, før den med en overgang som språklig sett impliserer logisk nødvendighet («det er *dermed* avgjørende at»), munner ut i en konklusjon som juridisk og logisk ikke følger klart av premissene.

Vår påstand er at denne tilnærmingen ikke representerer god juridisk metode, at den fremprovoseres av en eksamenssituasjon med høyt tidspress, og at denne eksamenssituasjonen virker toneangivende for hvordan studenter tilnærmer seg juridisk oppgaveskriving mer generelt. Vi ser også at mange studenter bruker uforholdsmessig mye tid på å lære seg standardformuleringer og sjablongmessige argumentasjonsmønstre som kan anvendes på eksamen. Dette er forhold som har en negativ innvirkning på hovedformålet knyttet til studentens læring.

Tidsgrensen har også en side til hvilke juridiske ferdigheter fakultetet ønsker å etterprøve på eksamen, og dermed styrke blant studentene. Som fastsatt i instruksens punkt 1.2.(c) bokstav a, må nivået på eksamensoppgaven ta hensyn til den tiden kandidatene har tilgjengelig på eksamen. En seks-timers eksamen vil derfor måtte prøve studentene i lettere tilgjengelig kunnskap enn hva som er mulig med åtte timer. Denne kunnskapen – som gjerne er regelorientert, krever et mindre innslag av tolkning og har tydelige holdepunkter i rettskildene – kan enklere reproduseres med kunstig intelligens (KI). Det er derfor grunn til å tro at den vil være mindre betydningsfull for fremtidige jurister, som i større grad vil måtte beskjeftige seg med de rettslige problemstillingene KI ikke gir fullgode løsninger på. Som *Veiledning for emneansvarlige og andre undervisere om KI i forbindelse med undervisning*

² Se <https://www4.uib.no/emner>. er oppsummert med stikkordene «kunnskaper», «ferdigheter» og «kompetanse».

³ Medregnet er da JUS100 Exfac Innføring i juridisk metode, JUS211 Familie- og arverett, JUS212 Avtalerett, JUS213 Erstatningsrett, JUS2014 Tings- og immaterialrett, JUS215 Juridisk metode, JUS221 Rettstaten: statsrett, europarett og folkerett, JUS222 Forvaltningsrett, JUS231 Obligasjonsrett, JUS345 Strafferett, JUS346 Rettergang og JUS347 Allmenn formuerett.

og vurdering⁴ klart viser, kjennetegnes disse problemstillingene av å være nye/utypiske, samt metodisk og analytisk krevende. Av den grunn er de også mer tidkrevende. For å gi dem rom på skoleeksamen, er det hensiktsmessig med en utvidelse av tidsgrensen.

Et annet nærliggende poeng, er at det helst bør være sammenheng mellom læringsutbyttet som etterprøves på eksamen og de ferdighetene som er viktige for praktiserende jurister. Vårt inntrykk er at effektivitet er en viktig egenskap i mange juridiske yrker, men at det tilnærmet aldri kreves et skrive tempo lik det vi kjenner fra dagens skoleeksamen. Til gjengjeld kreves det nesten alltid at man skriver godt og veloverveid. Dette bør gjenspeiles i hvordan studentene prøves. Med en utvidelse av tidsgrensen, beveger vi oss nærmere den balansen mellom effektivitet og kvalitet i skrivingen som kreves i det praktiske yrkesliv. Det samme gjelder innsatsperioden, som for de fleste praktiserende jurister består av en arbeidsdag på (minst) åtte timer.

2. Utvidelse som reaksjon på redusert bruk av hjemmeeksamen

Varierte vurderingsformer som så langt som mulig og rimelig prøver bredden i relevante ferdigheter for virket som jurist, som i seg selv er variert og bredt, bør være et mål for vurderingssituasjonene. Mange ferdigheter kan prøves på en sekstimers skoleeksamen, men ikke alle. Det er heller ikke slik at alle relevante ferdigheter vektlegges likt i en slik prøvingssituasjon.

Problemet, altså skeivheten i hvilke ferdigheter som premieres, har blitt børt på med en viss bruk av hjemmeeksamen i enkelte fag. Dette er særlig JUS221, JUS232, og visse valg- og spesialemer. Hjemmeeksamen gir andre muligheter for prøving, og mulighet for annerledes prøving, enn skoleeksamen. Under hjemmeeksamen prøves i større grad det å skrive godt, enn det å skrive fort. Evne til dybde og grundighet i argumentasjonen belønnes også her relativt sett mer målt mot evnen til raskt å produsere noe som framstår som sammenhengende argumentasjon – litt satt på spissen. Hjemmeeksamen gir muligheten til å utvikle lengre resonnementer, og premierer studenter som har de høyst relevante evnene som er beskrevet over.

Som resultat av kvantespranget i utviklingen av KI med og etter Chat-gpt 4, kan man enn så lenge ikke vente annet enn at bruken av hjemmeeksamen vil bli redusert, og dermed enda mer beskjeden enn den er i dag. Språkmodellene er rett nok ikke briljante på norsk juss enda, men dette fremstår som et spørsmål om tid.

For å bøte på deler av konsekvensene av hjemmeeksamens sannsynlige forestående tilbakerulling, bør en lenger skoleeksamen vurderes. Dette vil i noen grad legge til rette for å dyrke de nevnte ferdighetene, som god skriving, og dyp og lang resonnering. En lenger skoleeksamen vil også gjøre det lettere for emneansvarlig å lage mer varierte oppgaver, da blant annet oppgaver der deler av besvarelsen knytter seg til å bearebeide tidligere arbeid.

3. Tilrettelegging ved eksamen

Tilrettelegging ved eksamen har til formål å sikre at studenter med tilretteleggingsbehov, skal ha lik mulighet som sine medstudenter til å prestere på eksamen. Det er viktig at tilretteleggingsordningen sikrer lik tilgang til vurdering ved å kompensere for ulemper som

⁴ Styresak 78/24 fra fakultetsstyremøtet 5. november 2024.

kan oppstå på grunn av individuelle funksjonsnedsettelse, uten å gi noen urettferdig fordel. Dersom ordningen misbrukes av studenter som ønsker å omgå tidspresset ved skoleeksamener, kan dette ha som ytterste konsekvens at tilretteleggingsordningen mister sin evne til å avhjelpe reelle funksjonsnedsettelse.

Det er en utbredt oppfatning blant studentene ved fakultetet at reglementet for tilrettelegging ved skoleeksamen ikke virker etter sin hensikt. Redusert tillit til ordningen og mistanken om at den lett kan misbrukes, kan føre til at medstudenter, undervisere og administrasjonen stiller spørsmål ved legitimiteten til de som faktisk har et reelt behov for tilrettelegging. Det er svært uheldig at studenter med et reelt behov for tilrettelegging ved eksamen opplever mistenksomhet eller kommentarer fra medstudenter som antyder at de får en "fordel" fremfor nødvendig hjelp. Å gjenopprette tilliten til ordningen er viktig for å sikre dens effektivitet, samt redusere fordommer mot dem som benytter seg av den.

Dersom tidspresset ved eksamen reduseres, sammenlignet med dagens nivå, vil dette kunne bidra til å styrke tilliten til ordningen. Dette er fordi en slik eksamensmodell trolig vil redusere antall studenter som søker om utvidet tid av utelukkende strategiske grunner.

Økonomiske virkninger

Vi antar at forslaget vil ha liten økonomisk betydning for fakultetet. Dette skyldes at dagens tidsgrense på seks timer allerede umuliggjør gjennomføringen av flere eksamener på samme dag i ett og samme eksamenslokale. Forslaget vil altså, så vidt vi kan se, ikke ha en innvirkning på internhusleien i forbindelse med gjennomføring av eksamen. Ettersom forslaget ikke innebærer å utvide ordgrensen, vil det heller ikke ha betydning for sensurkostnadene.

Forslaget vil riktignok kreve lenger tilstedeværelse for eksamensvaktene, og derfor en viss økning i honorarutgifter. Det lyktes oss ikke å finne honorarsatsene for eksamensvakter ved UiB, men basert på satsene til UiO (258 kroner per time)⁵ og NHH (245 kroner per time)⁶, antar vi som nevnt at den samlede utgiftsøkningen vil være relativt beskjeden. Ved bruk av 20 eksamensvakter og en honorarsats på 250 kr per time, vil utvidelsen for eksempel medføre økte honorarutgifter på 5000 kr per skoleeksamen. Da er det ikke tatt hensyn til at mange studenter som i dag har utvidet tid kan tenkes å la være å søke om slik tilrettelegging etter en generell utvidelse av tidsgrensen; noe som vil gi en samtidig kostnadsreduksjon.

Det konkrete forslaget

Nytt punkt 1.3.6 i Instruks om oppgavegjeving og sensur:

For eksamensoppgåver til skuleeksamen i emnar med 10 eller fleire studiepoeng, anbefalast ei normal tidsgrense på 8 timar.

Nåværende punkt 1.3.6 omgjøres til punkt 1.3.7, med følgende endringer:

~~1.3.6.~~ 1.3.7. Faste ordgrenser for eksamenssvar på 1. – 4. studieår

Studieutvalet vedtok i sak 17/22 å etablere faste ordgrenser for eksamenssvar på 1. - 4. studieår. Ordgrenser for eksamenar med mappevurdering (deleksamenar) som

⁵ <https://www.uio.no/for-ansatte/ansettelsesforhold/utbetalinger/lonnstabeller-satser/eksamensinspeksjon.html>.

⁶ <https://jobbsafari.no/jobb/eksamensvakt-2797301>.

vurderingsform eller eksamenar med kortare/lengre eksamenstid må vurderast for det enkelte emne.

Det vil i særskilte tilfelle, etter søknad til studieutvalet, være mogleg å fastsette andre ordgrenser.

Eksamensform/oppgåvetype	Absolutt ordgrense
4 timers skoleeksamen, Bestått/Ikke bestått	3000
6-8 timers skoleeksamen, Bestått/Ikke bestått	4000
4 timers skoleeksamen, karakter A-F	3000
6-8 timers skoleeksamen, 1.-3. studieår, karakter A-F	4000
6-8 timers skoleeksamen, 4. studieår, karakter A-F	4500
2-5 dagers hjemmeeksamen, karakter A-F	5000
Obligatorisk oppgave – 1. studieår	3000
Obligatorisk oppgave – 2. studieår	4000

Bergen, 20.01.2025

Henrik Helgeland
Styremedlem gruppe D

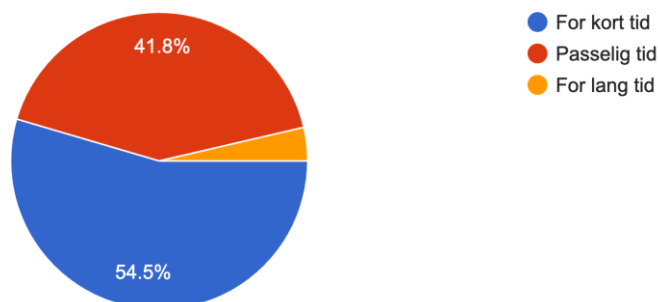
Christine Egebakken
Styremedlem gruppe D

Magnus Straumann Flesjø
Styremedlem gruppe D

Vedlegg – Resultater fra JSUs spørreundersøkelse (Totalt 55 svar)

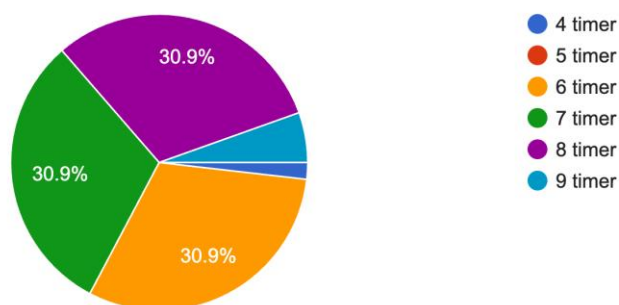
Hva synes du om 6 timer som eksamenstid for skoleeksamen, der ordgrensen er på mellom 3000-4000?

55 responses

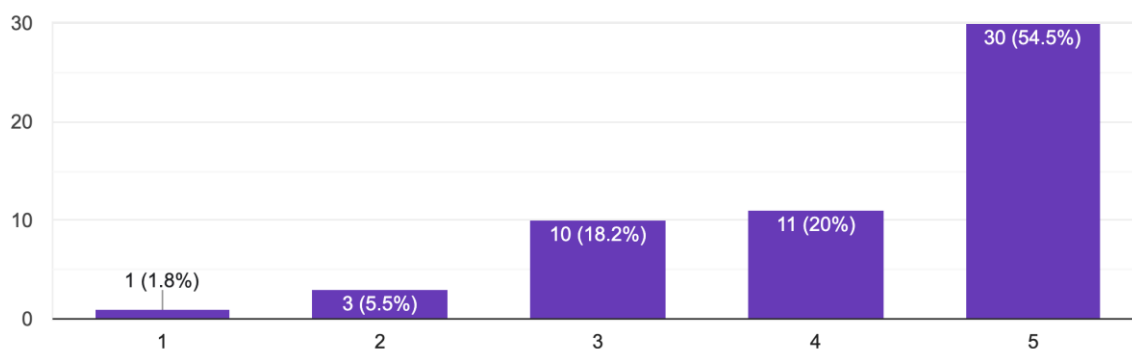
Hva er en ideell tidsramme for en eksamen med en ordgrense på mellom 3000-4000.

55 responses

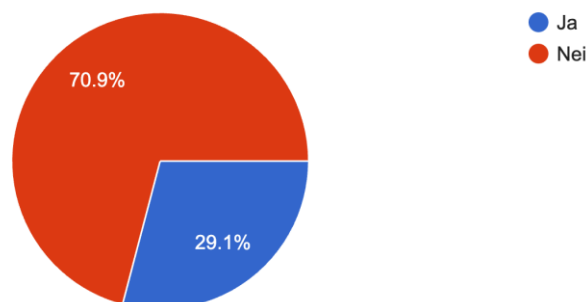
I hvor stor grad opplever du at tidsrammen øker stressnivået under skoleeksamen?

55 responses

Har du benyttet muligheten til å søke om utvidet tid ved en 6-timers skoleeksamen?

55 responses

Har du andre tenker/kommentarer om 6-timers eksamen, der ordgrensen er på mellom 3000-4000?

13 responses

Alt for mange omgår systemet for å få utvidet tid. Folk som er veldig ressurssterke og ikke sliter med noe son helst på ekte får utvidet tid fordi de snakker legen sin til å begrunne det. Ugreit! Når du reiser deg og over halve lokalet har utvidet tid er det tydelig at denne ordningen ikke fungerer som tiltenkt. Alle burde fått mer tid.

Det er greit med seks timer, men ordgrensen burde ikke nødvendigvis økes, og den burde senkes for kortere eksamener.

Jeg tenker det er bra fordi det økte stressnivået på grunn av tiden holder fokuset skjerpet. Lengre tid vil bare bli en bjørnetjeneste, for de som ikke trenger det i utgangspunktet.

Synes det er kjipt at det synes å være så «lett» å få utvidet tid. Gjør at vi andre straffes for å ikke lyve om egen helsetilstand.

Jeg føler ikke nødvendigvis at det er ordgrensen som er problemet, men mer at emneansvarlige gir for omfattende oppgaver på eksamen. En økning i legde på eksamen er dermed bare ønskelig dersom det også gjenspeiles i oppgavene man får på eksamen.

Bedre med heimeeksamen. Reflekterer korrekt forståing og kunnskap bedre.

Lang tid, blir fryktelig stor forskjell på de med utsatt tid kontra normert tid

En slank tidsramme øker forskjeller blant studentene. Alle skriver i ulikt tempo uten at det nødvendigvis gjenspeiler hvilken fagkunnskap de besitter. Heller ei er dette gyldig grunn for å søke utvidet tid. Ved å innføre større tidsrammer eller lavere ordgrenser vil studentene i større grad kunne konkurrere på like vilkår. De som skriver raskt kan gi seg tidlig, og de som ellers måtte levert et uferdig arbeid, kan sitte tiden ut. Jeg kan ikke se at lengre tid på eksamen, eller lavere ordgrense (helst begge) vil påvirke studentene eller fakultetet negativt. Jeg ser det økonomiske aspektet ved utvidet tid, men er det virkelig økonomi som skal sette foten i døren for et mer inkluderende prøvingssystem som ser den enkelte student? Svaret må åpenbart være nei.

Synes ikke skoleeksamen reflekterer det man kan på en god måte, da nesten alt handler om dagsform, flaks med oppgave, flaks med sensor. Mener skoleeksamen er litt utdatert, og at man bedre ivaretar målet om å vise kunnskap ved for eksempel mappeinnlevering eller hjemmeeksamen, hvor stressnivået også senkes.

Jeg mener at tidsbegrensningen gjør eksamen stressende, men jeg mener likevel ikke at det gjør noe. En 8-timers eksamen ville (tror jeg) vært langt mer utmattende fordi jeg personlig ville sittet med det samme adrenalinet og stresset som en eksamen naturligvis medfører, i lys av bare å være eksamen, i 2 timer lenger enn per nå med 6-timers eksamen. Jeg liker 6 timer

Det er alltid kamp om ordgrensen, noe som ikke gjenspeiler det virkelige liv når vi skal ut i arbeid.

Nei

Jeg skrev en oppgave på 2000 ord og brukte godt over 9 timer her om dagen....

Vedlegg 2:

Orientering fra fakultetet om eksamenslengde i masterprogrammet i rettsvitenskap:

Ved omlegging fra Cand.Jur.-studiet til femårig masterprogram i rettsvitenskap gikk studiet over til å bli modulbasert og ha utstrakt bruk av studentaktiv undervisning og problembasert læring. Det skulle legges mer ressurser i undervisningen enn i prøving og obligatoriske elementer i undervisningen skulle inngå i endelig sertifisering av kandidatene. Det skulle være flere emner enn tidligere og hvert emne skulle ha sin egen vurdering. Vurderingsform for de aller fleste obligatoriske emner var 6 timers skoleeksamen, noen også med hjemmeeksamen. Etter kort tid ble dette endret til obligatorisk kursoppgave og 6 timers skoleeksamen for de fleste emnene.

Skoleeksamen ble kortet ned fra seks til fire timer i fakultetsstyrets budsjettvedtak for 2009, sak 85/08 den 16. desember 2008. Dette gjaldt alle obligatoriske emner på 1.-4. studieår. Bak den konkrete avgjørelsen lå rent økonomiske betraktninger. De nye spesialemnene som startet opp høst 2008 hadde allerede 4 timers skoleeksamen.

I årene etter dette var ønsket om utvidet eksamenstid til 6 timer oppe til vurderinger flere ganger etter initiativ fra de emneansvarlige og ble hver gang avvist. De avgjørende hensynene var samlet ressursbruk og hensynet til å allokere ressursbruken mellom undervisning og vurdering.

I sak 10/15 vedtok fakultetsstyret i møte 03.02.2015 at hovedregel for eksamen er digital eksamen. Dette ga både fakultetet og studentene et større handlingsrom.

For fakultetet var det nå lettere å utvide eksamenstiden til 6 timer for å kunne imøtekomme de emneansvarliges ønsker og i å gi studentene mer tid til refleksjon og til å disponere tekst under eksamen, og bidra til å senke stressnivået. Eksamensoppgavene skulle i all hovedsak være like som for en 4 timers skoleeksamen men med rom for å prøve studentene noe bredere. Dette ble vedtatt innenfor de da gjeldende økonomiske rammene.

I møtet 10. juni 2015 vedtok SU i sak 48/15 følgende:

Sak 48/15

Seks timers skoleeksamen. Notat fra studiedekanen.

Vedtak

1. Eksamenstiden økes til seks timer for alle tre emnene på fjerde studieår; JUS241 Strafferett, JUS242 Rettergang og JUS243 Alminnelig formuerett med virkning fra studieåret 2015/2016.
 2. Eksamenstiden økes til seks timer for JUS124 Tingsrett og JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter med virkning fra studieåret 2015/2016.
 3. Det innføres ikke ordgrense for besvarelsene.
 4. Denne ordningen gjennomføres innenfor gjeldende økonomiske rammer.
 5. Ordningen evalueres etter studieåret 2016/2017.
-

I årene etter ble det innført 6 timers skoleeksamen på flere emner: JUS123 Forvaltningsrett II fra vår 2018, JUS122 Erstatningsrett fra høst 2019 og JUS131 Kontraktsrett II fra høst 2020.

Sensorene klagde etter hvert over mer arbeid med å lese lange besvarelser som innholdsmessig ikke var bedre enn tidligere. På bakgrunn av dette, og for å sikre studentene mer faktisk tid til refleksjon under eksamen ble det etter hvert innført ordgrenser på de fleste eksamenene på 1.-3.studieår, og det har etter hvert blitt innført ordgrense også på 4.årseminene.

Etter dialog med sensorkorpset vedtok fakultetsstyret at honorar for sensur av 4.årseminene og for retting av obligatorisk kursoppgave skulle økes fra februar 2020.

25.02.2025

CHO

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 12/25-3
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Oppretting av JUS392 Masteroppgave fra og med studieåret 2025-26

I forbindelse med reform av 5. studieår tas masteroppgaven på MAJUR ned fra 30 til 20 studiepoeng for å frigjøre 10 studiepoeng til det nye emnet JUS391 *Juridiske utredninger* og sikre bedre samlet utnyttelse av de 30 studiepoengene som tidligere gikk med til masteroppgaven. For studentene på MAJUR-2-programmet følger det imidlertid av Forskrift om krav til mastergrad (FOR-2005-12-01-1392) at masteroppgaven fortsatt må være på 30 studiepoeng.⁷

Som redegjort for i «hovedsaken» om nytt 5. studieår, styresak 60/23 *Fremtidens 5. studieår*, mente dekan og fakultetsdirektør at mastergradsforskriftens krav til en oppgave på 30 studiepoeng på MAJUR-2 ikke kunne stå i veien for en faglig begrunnet reform av masteroppgaven på MAJUR, noe fakultetsstyret sluttet seg til. Samtidig er det klart at fakultetet må overholde mastergradsforskriftens krav, både for MAJUR og MAJUR-2.

Emnet JUS399 Masteroppgave (30 sp) ble besluttet nedlagt av fakultetsstyret i sak 7/25, samtidig som emnet JUS390 Masteroppgave (20 sp) ble opprettet.

Som opplyst i styremøtet må JUS390 Masteroppgave (20 sp) suppleres med et nytt emne med en masteroppgave på 30 studiepoeng for studentene på MAJUR-2 for å overholde mastergradsforskriften.

For å markere forskjellen på masteroppgaver på 20 og 30 studiepoeng foreslås det at veiledende ordgrense settes til 15.000 ord, og øvre grense til 18.000 ord. Dette harmonerer med ordgrensene som gjelder for masteroppgaver på 30 studiepoeng ved UiO. Den veiledende ordgrensen på JUS392 blir med dette 25 prosent høyere enn den veiledende ordgrensen på JUS390, som er på 12.000 ord. Den absolutte ordgrensen på 18.000 ord er 20 prosent høyere enn den absolutte ordgrensen på JUS390, som er på 15.000 ord.

Undervisningsopplegget på JUS392 Masteroppgave følger undervisningsopplegget på JUS390 Masteroppgave.

Ettersom det er snakk om et eget emne, må det opprettes egne emnesider i MittUiB.

Emneansvaret for JUS392 Masteroppgave følger emneansvaret for JUS390 Masteroppgave. Emneansvaret honoreres med 10 undervisningstimer, som følge av merarbeid knyttet til koordinering av informasjon til studentene på de to emnene og de særskilte krav som gjelder for masteroppgavene på 30 studiepoeng.

⁷ Mastergrader av 120 studiepoengs omfang må ha en masteroppgave på 30 studiepoeng, jf. § 6 første ledd. Det er bare integrerte masteroppgaver på 300 studiepoeng som kan ha masteroppgaver på 20 studiepoeng, jf. § 6 andre ledd.

Med hensyn til instrukser for veiledning, sensur av oppgavene og gjennomføring av muntlig prøve, vurderes det som hensiktsmessig at det vedtas egne varianter for JUS392, fremfor «bare» tillegg til instruksene som gjelder for JUS390. Det er tross alt snakk om et eget emne, med 10 ekstra studiepoeng. Instruksene vil være likelydende med instruksene for JUS390, med enkelte nødvendige tilpasninger. Instruksene for JUS390 ble behandlet av fakultetsstyret den 4. februar 2025 (sak 8/25, 9/25 og 10/25) og SU fikk fullmakt til å gjøre fremtidige justeringer i disse. På denne bakgrunnen bør SU gis fullmakt til å vedta tilsvarende instrukser for JUS392.

forslag til uttalelse:

SU anbefaler fakultetsstyret å opprette JUS392 Masteroppgave fra studieåret 2025/2026 og gir SU fullmakt til å vedta instrukser for hhv. veiledning, vurdering av skriftlig oppgave og gjennomføring og vurdering av muntlig prøve.

17.02.2025

Halvard Haukeland Fredriksen

Visedekan

Vedlegg:

Emneskildring for JUS392 Masteroppgåve

Mål og innhald

Masteroppgåva skal vere eit sjølvstendig arbeid, skriven under rettleiing, der studenten sjølv har ansvaret for framdrift og resultat.

Påmelding til JUS392 skjer i oktober for skriving om våren, og i mai for skriving om hausten. Ved påmelding skal studenten oppgi fagområde og problemstilling, og levere prosjektskisse for si masteroppgåve. Val av fagområde og problemstilling er styrande for plassering i faggruppe og tildeling av rettleiar, og er såleis bindande etter at fakultetet har inngått avtale med rettleiar. Problemstillinga kan likevel avgrensast og tilpassast i ettertid, dersom endringane blir gjort i samråd med oppnemnt rettleiar og ikkje føreset byte av rettleiar.

I god tid før påmeldingsfristen går ut, arrangerer fakultetet eit orienteringsmøte om masteroppgåveemnet. Orienteringsmøtet blir etterfølgt av ei rekkje fagmøte, der dei fagansvarlege informerer om sine respektive fagområde og der studentane kan ta opp moglege problemstillingar som dei vurderer å skrive om.

Fagområda som studentane kan velje mellom, er organisert i følgjande faggrupper:

1. Dynamisk tingsrett, panterett og konkursrett
2. Strafferett, internasjonal strafferett og straffeprosess
3. Arbeidsrett og diskrimineringsrett
4. Arverett og familierett
5. Erstatningsrett og forsikringsrett
6. Klima-, energi- og miljørett
7. Forvaltningsrett og velferdsrett
8. Immaterialrett
9. Konkurranserett, statsstøtterett og offentlege anskaffingar
10. Avtalerett og obligasjonsrett
11. Statsrett, folkerett og menneskerettar
12. Sivilprosess og konfliktløysing
13. Rettskultur, rettsfilosofi og metode
14. Selskapsrett
15. Skatterett
16. Tingsrett, kommunalrett, planrett og miljørett
17. Fire fridommar og institusjonell og metodisk EU- og EØS-rett. Personvern
18. Barnerett

Særleg om gruppearbeid

Masteroppgåva kan skrivast som gruppearbeid av to studentar. Ei gruppeoppgåve skal tilsvare dobbel arbeidsmengd samanlikna med ei oppgåve som er skriven av éin student aleine.

Søknad om gruppearbeid må leverast ved påmelding, av begge studentane. Begge må oppgi namnet på den ein ønskjer å skrive saman med og levere likelydande projektskisser. Projektskissa må vise at prosjektet er velegna for gruppearbeid. Av skissa må det også gå fram korleis studentane har tenkt å løyse utfordringar som oppstår dersom samarbeidet ikkje varer fram til levering.

Søknaden blir behandla av den emneansvarlege. Dersom prosjektet blir vurdert som realistisk og velegna, vil fakultetet prøve å finne rettleiar. Dersom fakultetet finn rettleiar, blir søknaden innvilga. Dersom prosjektet ikkje blir vurdert som realistisk og velegna, eller fakultetet ikkje lykkast med å finne rettleiar, blir det gitt ein ny, kort frist for å levere ny projektskisse – enten saman eller individuelt.

Sjå nærmare om gruppearbeid under «Vurderingsformer».

Læringsutbyte

Kunnskapar

Studenten skal tileigne seg

- **avansert materiell kunnskap innanfor det fagområdet masteroppgåva omhandlar**
- **avansert kunnskap om metode og særskilte metodiske utfordringar på fagområdet**
- **avansert kunnskap om grunnleggjande vitenskapsideal, under dette krav til kjeldetilvisingar og respekt for andre sine arbeid**
- **kunnskap om etiske spørsmål innan fagområdet.**

Ferdigheiter

Studenten skal vere i stand til å

- **identifisere problemstillingar som er eigna for analyse i ei rettsvitenskapelig masteroppgåve**
- **formulere problemstillingar, argumentasjon og konklusjonar på ein presis måte**
- **analysere problemstillingar på ein sjølvstendig måte og i samsvar med faglege ideal**
- **orientere seg i tilfanget av kjelder, finne relevante kjelder og skilje kjelder med akademisk tyngde frå andre**
- **skilje mellom rettsdogmatiske analysar og andre analyser i rettsvitenskapelig arbeid (rettspolitiske, rettshistoriske, rettsteoretiske mfl.)**
- **vurdere gjeldande rett og drøfte behov for endringar**
- **skrive ei sjølvstendig framstilling med ein ryddig struktur**
- **gi ein munnleg presentasjon av hovudproblemstilling(ar) og funn i oppgåva, og delta i ein fagleg samtale om desse og om tilgrensande problemstillingar.**

Generell kompetanse

Studenten skal etter gjennomført masteroppgåve

- kunne planlegge og gjennomføre eit større juridisk arbeid innan ein gitt frist
- kunne formidle omfattande sjølvstendige arbeid på en ryddig og presis måte
- kunne ta imot tilbakemeldingar på eige arbeid og nyttiggjere seg slike tilbakemeldingar
- kunne bruke kunnskapar og ferdigheiter på nye rettsområde og bidra til løysing av nye problem.

Fulltid/deltid

Fulltid

Studiepoeng, omfang

30 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

MA-nivå

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet

Krav til forkunnskapar

Emna på 1. til 4. studieår, sjå likevel [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#) § 2-3 om tilpassa utdanningsplan.

Tilrådde forkunnskapar

JUS391 Juridiske utredninger bør vere fullført før masteroppgåva blir skriven.

Studentar som skriv masteroppgåve innan emne som ikkje er ein del av dei obligatoriske emna på masterprogrammet, kan ha stor nytte av å velje emne på 5. studieår som er relevante for tematikken i masteroppgåva.

Studiepoengsreduksjon

100 % overlappande med JUS399, JUS396 og JUS397

Krav til studierett

[MAJUR-2](#)

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisninga blir gitt på norsk.

Undervisningsopplegget for studentar som skriv masteroppgåve blir gjennomført kvart semester og er felles for JUS390 og JUS392. Det inneheld førelesingar i kombinasjon med oppgåveløysing og diskusjon, og omhandlar mellom anna rettskjeldesøk, forskingsetiske retningslinjer og tekstkvalitet. Fakultetet fasiliterer også etablering av studentstyrte kollokviegrupper, som får innspel til opplegg for eit avgrensa tal kollokvium.

Studentane har rett til 12 timar individuell rettleiing under arbeidet med masteroppgåva. Studentar som skriv masteroppgåve som gruppearbeid får til saman 24 timar rettleiing. Timetalet omfattar tida som rettleiaren bruker til lesing og godkjenning av prosjektnotat, lesing av utkast, utarbeiding av kommentarar, telefonkontakt, korrespondanse og samtale med studenten/studentane. Sensur av masteroppgåver føreset at oppgåva er skriven under rettleiing. I så måte har studenten også *plikt* til å ta imot rettleiing. Det er studentens eige ansvar å oppsøke og nyttiggjere seg rettleiing, og studenten kan ikkje krevje at rettleiaren legg til rette for fjernstudium i skrivesemesteret.

Normalordninga er at studenten får tildelt rettleiar av fakultetet. Eksterne rettleiarar må godkjennast av fakultetet. Sjå [fakultetets nettside om vilkår og retningslinjer for slik godkjenning](#).

Sjå også under "Obligatorisk undervisningsaktivitet" like nedanfor.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Innlevering av prosjektskisse og prosjektnotat

Ved påmelding til masteroppgåve skal studentane oppgi fagområde og problemstilling, og levere prosjektskisse skriven etter ein gitt mal.

Innan ein oppgitt frist ved semesterstart i skrivesemesteret, skal studentane levere prosjektnotat skrive etter ein gitt mal på minst 1500 ord pluss kjeldeliste. For gruppearbeid er tilsvarende nedre ordgrense for prosjektnotatet på 3000 ord. Prosjektnotatet skal godkjennast av rettleiaren. Underkjent prosjektnotat må omarbeidast og leverast innan ein ny kort frist, og godkjennast av rettleiaren.

Mal for prosjektskisse og prosjektnotat er publisert på Mitt UiB (krev pålogging).

Skriving under rettleiing

Sensur av masteroppgåva føreset at oppgåva er skriven under rettleiing. Det å ta imot rettleiing er såleis eit obligatorisk arbeidskrav. Arbeidskravet er ikkje oppfylt dersom studenten ikkje har tatt kontakt med rettleiaren eller har vore utilgjengeleg for rettleiaren, har latt vere å oversende tekst til rettleiaren eller på anna grunnlag må reknast for ikkje å ha tatt imot rettleiing. At studenten har vald ikkje å følge rettleiaren sine faglege råd, inneber ikkje at rettleiing ikkje er tatt imot.

Rettleiinga skal avgrensast til eitt semester, med mindre noko anna er særskilt avtalt, eller det er særlege grunnar til at arbeidet med masteroppgåva har tatt lengre tid.

Fristar for påmelding, levering av prosjektnotat med meir:

Skrivesemester haust:

- 15. mai - påmelding og levering av prosjektskisse og eventuell søknad om gruppearbeid
- uke 34 (torsdag) - innleveringsfrist prosjektnotat
- uke 36 (torsdag) - innlevering nytt prosjektnotat (dersom 1. versjon blir underkjent)
- 10. november - studentane stadfestar innlevering av masteroppgåve
- For studentar som tar JUS391 Juridiske utredninger same semester som JUS392, er fristen for å levere prosjektnotat veke 36 (torsdag), med utsett frist til veke 38

(torsdag) dersom 1. versjon blir underkjent.

Skrivesemester vår:

- 15. oktober - påmelding og levering av prosjektskisse og eventuell søknad om gruppearbeid
- uke 3 (torsdag) - innleveringsfrist prosjektnotat
- uke 5 (torsdag) - innlevering nytt prosjektnotat (dersom 1. versjon blir underkjent)
- 10. april - studentane stadfestar innlevering av masteroppgåve
- For studentar som tar JUS391 Juridiske utredninger same semester som JUS392, er fristen for å levere prosjektnotat veke 5 (torsdag), med utsett frist til veke 7 (torsdag) dersom 1. versjon blir underkjent.

Sjå nedanfor om frist for innlevering av masteroppgåva.

Etter påmelding til emnet, vil fakultetet opprette vurderingsmelding; studenten kan ikkje sjølv vurderingsmelde seg. Studenten må semesterregistrere seg som normalt (frist 1. september for haustsemesteret og 1. februar for vårsemesteret).

Sjå også Instruks for rettleiing i JUS392 Masteroppgåve.

Vurderingsformer

Karakter blir fastsett på grunnlag av innlevert masteroppgåve og ein justerande munnleg prøve.

Masteroppgåva og prestasjonen under den munnlege prøven blir vurdert av to sensorar. Masteroppgåva blir gitt ein foreløpig karakter, som studenten blir informert om.

Dersom masteroppgåva er vurdert til stryk (F) blir det treft sensurvedtak i tråd med dette.

Dersom masteroppgåva er gitt foreløpig ståkarakter (A-E), skal det gjennomførast munnleg prøve i digitalt møte. Den munnlege prøven kan føre til ei justering av den foreløpige karakteren til studentens gunst eller ugunst, men ikkje med meir enn eitt steg på karakterskalaen.

Dersom ein student som er gitt foreløpig ståkarakter (A-E) lar vere å stille til munnleg prøve, vil det ikkje bli treft sensurvedtak. Studenten vil då bli gitt høve til å gjennomføre ein utsett munnleg prøve. Dersom studenten ikkje hadde ein gyldig fråværsgrunn ved den ordinære munnlege prøven, vil fråværet medføre eit trekk ved den endelege karaktervurderinga.

Studentar som har fått endeleg karakter i emnet, kan ikkje melde seg opp til ny vurdering. Det same gjeld studentar som har fått A-E som foreløpig karakter på masteroppgåva, og som ikkje har gjennomført munnleg prøve.

Studentar som har fått karakteren F, kan levere masteroppgåve til ny vurdering dersom oppgåva er ein vesentleg omarbeidd versjon av den tidlegare innleverte oppgåva eller tar opp ei anna problemstilling. Fakultetet gir i slike tilfelle inntil ti timer ekstra rettleiing. Den emneansvarlege avgjer om det skal oppnemnast ny rettleiar.

Studentar kan klage på vurderinga av den skriftlege oppgåva, og på formelle feil ved denne vurderinga og gjennomføringa av den munnlege prøven, i samsvar med dei alminnelege klagereglane.

Sjå også Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS392 Masteroppgåve, Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS392 Masteroppgåve og [Krav til skriftlige arbeider på masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB](#).

Særleg om gruppearbeid

Masteroppgåver levert som gruppearbeid blir sensurert under eitt til éin felles karakter.

For studentar som leverer ei gruppeoppgåve, blir det gjennomført ein felles, justerande munnleg prøve. Karakterfastsetting etter munnleg prøve skal bygge på ei samla vurdering av studentane sine munnlege prestasjonar (solidarsensur).

Sensurklage kan leverast individuelt. Eventuell endring av karakter gjeld berre for den som har klagt. Dersom berre éin av studentane har klagt, kan den andre studenten tre inn i klagt innan éi veke etter at første student leverte klage sjølv om oppsett klagefrist er gått ut.

Språk og ordgrense

Masteroppgåva kan skrivast på norsk eller engelsk.

Rettleiande ordgrense er 15 000 ord. Oppgåver over 18 000 ord blir ikkje sensurert. For oppgåver levert som gruppearbeid er rettleiande ordgrense 25 000 ord. Gruppeoppgåver over 30 000 ord blir ikkje sensurert.

Fot- og sluttnotar skal reknast med i ordgrensa. Framside, innhaldsoversyn, register og litteraturliste skal ikkje reknast med i ordgrensa. Masteroppgåva skal ikkje ha føreord og skal i utgangspunktet ikkje leverast med vedlegg. Vedlegg kan leverast dersom dette er nødvendig for å skildre bruk av kunstig intelligens eller dersom oppgåva bygger på kjelder som ikkje er allment tilgjengeleg. Slike vedlegg skal haldast utanfor ordgrensa. Oppgåver som blir avvist som følgje av at ordgrensa er overskriden, må omarbeidast og leverast eit seinare semester. Det blir ikkje gitt ekstra rettleiingstimar ved slik omarbeiding.

Innlevering av masteroppgåve

Masteroppgåva skal leverast elektronisk i Inspira. Innlevert oppgåve skal vere anonymisert, paginert og framsida skal opplyse om tittel på oppgåva, kandidatnummer og ordtal, inkludert fot- og sluttnotar.

For innlevering av oppgåva gjeld følgjande innleveringsfristar:

- Skrivesemester haust: 10. desember.
- Skrivesemester vår: 10. mai.

Karakterskala

Ved sensur av masteroppgåve blir det brukt karakterskalaen A til E for greidd og F for ikkje greidd.

Vurderingssemester

Vår og haust.

Emneevaluering

I samsvar med retningslinjer for evaluering av emne ved Det juridiske fakultet.

Hjelpemiddel til eksamen

Ikkje relevant for dette emnet.

Programansvarleg

Studieutvalet ved Det juridiske fakultet

Emneansvarleg

Førsteamanuensis Maria Veia Lund

Administrativt ansvarleg

Det juridiske fakultet, studieadministrasjonen

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 12/25-4
Møtedato: 05.02.2025
Journalnummer: 2025/237

Forslag om endringer i "Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet"

Studieutvalget har mottatt følgende forslag til endring i Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet fra JSU.

Mastersaler for 30 stp. masterstudenter

JSU ønsker å fremme forslag om endringer i "Lesesalsreglement for Det juridiske fakultet".

En henvendelse sendt til JSU fra en gruppe studenter som skriver masteroppgave på 30 stp. formidlet et ønske om en egen sal for studentene på JUS399 i Gamlebygget (Dragefjellet skole).

Slik reglementet er i dag, fremkommer det av § 4 hvilke lesesalsunntak som gjelder for studenter som skriver masteroppgave.

I bestemmelsen er lesesal nr. 8 i Jusbygg I forbeholdt studenter på JUS399, denne reservasjonen gjelder kun frem til kl 09.00. At reservasjonen er tidsbegrenset mener JSU er en uheldig løsning som ikke vil fremme det fellesskapet blant masterstudentene som Fakultetet ønsker å skape med de nye endringene på 5. studieår. Erfaringen til masterstudentene på JUS399 er også at den reserverte lesesal nr. 8 i Jusbygg I brukes av studenter fra første studieår og oppover. Salen er utstyrt med kortlås, men denne ser ikke ut til å virke slik at alle studenter tilsynelatende har tilgang. Det er også en faktor at salene i Gamlebygget er større og lysere, og fakultetet burde derfor kunne imøtekomme ønskene til, og tilrettelegge for, studentene som går JUS399.

Lesesalsreglementet § 4 inneholder også et unntak for lesesal nr. 305 i Gamlebygget for studenter på JUS397 (forskerlinjen). Erfaringen er at forskerlinjestudentene i stedet bruker lesesal nr. 203, der det henger en lapp på døren som sier at "Denne salen er reservert for studenter på fakultetets forskerlinje".

JSU sitt forslag er derfor at det innføres unntak for lesesal nr. 305 i Gamlebygget til studenter på JUS399, samt at tidsbegrensningen fjernes, og at lesesalsreglementet endres slik at det er lesesal nr. 203 i Gamlebygget som er reservert til forskerlinjestudentene.

Endringene medfører at Lesesalsreglementets § 4 ser slik ut:

§ 4 Unntak for studenter som skriver masteroppgave

- JUS399: Lesesal nr. 305 (Dragefjellet) nr. 305 reserveres studenter på JUS399 Masteroppgave. Lesesalen kan ikke benyttes av andre studenter.
- JUS397: Lesesal nr. 203 (Dragefjellet) reserveres studenter på JUS397 Masteroppgave. Lesesalen kan ikke benyttes av andre studenter.

- JUS396: Studenter som skriver JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) kan etter søknad få innvilget fast lesesalsplass.

På vegne av Juridisk studentutvalg Bergen,
Elida Bauge
Leder

forslag til uttalelse:

25.02.2025
INGVSTR

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 13/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

JUS100 og JUS212: Søknad om studiekvalitetsmidler 2025

I ombyggingen av første studieår står samspill mellom JUS100 og JUS212 sentralt. Et viktig virkemiddel er øvingsoppgaven som skal tilbakeføres til JUS100. Vi søker SU om 50 timer til Karsten Grimstad, slik at han kan utforme en oppgavetekst og veiledning til arbeidsgruppelederne. Han har bred erfaring fra både JUS100 og JUS212, og dessuten verdifull erfaring fra øvingsoppgaven som del av JUS211.

Søknaden er innsendt av emneansvarlige Synne Sæther Mæhle, Ragna Aarli og Jan-Ove Færstad.

forslag til vedtak:

JUS100 og JUS212 innvilges 50 undervisningstimer fra studieutvalgets studiekvalitetsmidler til utforming av oppgavetekst og veiledning til arbeidsgruppelederne.

17.02.2025
ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 14/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Søknad om timer til utvikling av JUS3557 Velferdsrett

Bakgrunn

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte den 19.03.2024 (sak 20/24) å opprette 8 fordypningsemner på nytt femte studieår i studieordning av 2021:

Det arbeides videre med sikte på å opprette følgende fordypningsemner på 20 studiepoeng på 5. studieår:

- 1. Arbeidsrett (førsteamanuensis Melanie Hack og førsteamanuensis Tine Eidsvaag)*
- 2. Immaterialrett (professor Tore Lunde og førsteamanuensene Torger Kielland, Knut Martin Tande og Lillia Oprysk)*
- 3. Konfliktmegling (professor Camilla Bernt)*
- 4. Plan- og ekspropriasjonsrett (professor Ingunn Elise Myklebust og professor Sigrid Eskeland Schütz)*
- 5. Politi- og påtalerett (professor II Gert Johan Kjelby og førsteamanuensis II John Reidar Nilsen)*
- 6. Skatte- og selskapsrett (professor Henrik Skar, førsteamanuensis Knut Høivik og postdoktor Guri Lindblad)*
- 7. Velferdsrett (professor Bjørn Henning Østenstad og professor Henriette Sinding Aasen)*
- 8. Kommersielle tvister (professor Anna Nylund og professor Magne Strandberg)*

Det forutsettes at minst én av de emneansvarlige på emnene er fast ansatt.

Det delegeres til studiedekan, etter søknad, å fastsette rammer med undervisningstimer til disposisjon for den videre utviklingen av de enkelte fordypningsemnene som skal opprettes.

I samme sak fremgår av dekan og fakultetsdirektørens merknader (s. 6):

Når det gjelder oppfordringen fra Studieutvalget om å sette av en ramme med undervisningstimer til videre utvikling av emnene som skal opprettes, mener dekan og fakultetsdirektør at dette er en god idé, både for emnene hver for seg og for samordning av planleggingen. Samtidig er det åpenbart at de ulike kursoppleggene innebærer ulik grad av nybrottsarbeid og slik sett har ulike behov for utviklingsressurser. Det foreslås at det delegeres til studiedekan å fastsette omfanget av en særskilt ramme for utviklingsarbeid for utviklingen av fordypningsemnene. Hvert enkelt emne kan få inntil 50 timer etter søknad.

Søknad fra emneansvarlige for JUS3557 Velferdsrett

JUS3557 Velferdsrett: Søknad om timeressurs til utvikling av emnet

Som emneansvarlege ser vi fram til å gå i gang med å utvikle undervisningsopplegget fram mot første gjennomføring, vår 2026. I den sammenheng er det ein god del arbeid som må gjerast for å få på plass eit godt studieopplegg. Vi har forstått det slik at det er mogeleg å søkje om ein timeressurs på inntil 50 timar for dette utviklingsarbeidet, til fordeling mellom dei emneansvarlege.

Vi har lagt til grunn det SU tidlegare har skissert om rammene for fordjupingsemna:

«Hvert emne har en ramme på 300 undervisningstimer (emneansvar + undervisning med forberedelser). Ressurser til prøving kommer i tillegg. Det legges opp til undervisning i en samlet studentgruppe, med 20 dobbelttimer med obligatoriske forelesninger/seminarer (med krav til deltakelse på minimum 14 av 20 for å få lov til å avlegge eksamen).»

Vi ber Studieutvalet fastsetje eit timetal for utvikling av emnet Velferdsrett (JUS3557) etter eige skjønn.

Studieutvalet kan mellom anna basere seg på følgjande:

- I dagens emne i velferdsrett (JUS250-2-D) er forelesingar det einaste undervisningstilbodet (16 dobbelttimar).
- Det nye emnet vil ha forelesingar, men ei dreining mot meir studentaktiv læring gjennom seminar. Mellom anna skisserte vi dette i samband med søknad til SU om oppretting av emnet (vedlegg til e-post sendt Studiedekanen 01.10.2024)
 - o Vi har der indikert inntil 7 til 8 dobbelttimar med seminar.
 - Dette inkluderer undervisning om akademisk skriving med kopling mot obligatorisk kursoppgåve som skal vidareutviklast til å bli 'heimedelen' av eksamen.
 - Vidare: «Delta i et muntlig prosedyreopplegg basert på fiktiv klage etter en av de særskilte administrative overprøvingsordningene på velferdsfeltet. Også dette vil foregå innenfor rammen av et seminar der studentene utfordres på viktige rettssikkerhetsprinsipper ved saksbehandling. Dette vil inngå i fagets seminarundervisning.»
- Det nye emnet vil ha element som gjer koplinga til arbeidslivet tettare, herunder ekskursjon eller liknande.

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

- Den faglege profilen er i hovudsak som i dag, men med justeringar som gjer koplinga til dei obligatoriske emna som Rettsstaten (Jus 221) og Forvaltningsrett (Jus222) enda meir eksplisitt og synleg.

Professor Bjørn Henning Ostenstad har underteikna på vegner av dei emneansvarlege.

Bjørn Henning Ostenstad

Det juridiske fakultet, 11. februar 2025

(Emneansvarlege)

Henriette Sinding Aasen

(Emneansvarlege, JUS3557 Velferdsrett)

Vurdering av søknaden

De emneansvarlige ber Studieutvalget fastsette ett timetall for utvikling av emnet etter eget skjønn.

Makstallet på 50 timer er i utgangspunktet tiltenkt helt nye emner. Studieutvalget har tidligere innvilget to søknader om undervisningstimer til utvikling av fordypningsemner. JUS3554 Planrett og kystsoneforvaltning fikk innvilget 30 timer til emnet, som er en videreføring av et nåværende kurs i planrett på 10 studiepoeng.⁸ JUS3552 Tvisteløysing i kommersielle forhold fikk innvilget 50 timer til emnet, som er helt nytt.⁹

I lys av søknaden fra de emneansvarlige i JUS3557 Velferdsrett og søknadene som tidligere er behandlet i SU, foreslår visedekanen at det innvilges 30 timer i denne saken.

forslag til vedtak:

De emneansvarlige på fordypningsemnet JUS3557 Velferdsrett innvilges 30 undervisningstimer til utvikling av emnet.

17.02.2025
INGSTR

⁸ Saksnummer: 6/25

⁹ Saksnummer: 47/24

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 15/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Bytte av semester for kursene i JUS3509 og JUS2309 Competition Law samt JUS3515 og JUS2315 Public Procurement

Søknad fra emneansvarlige for JUS3509 og JUS2309 samt JUS3515 og JUS2315, Ronny Gjendemsjø og Kristian Strømsnes:

Det søkes om å bytte semester for valgemnene i Competition Law og Public Procurement Law. I dag så undervises Competition Law på høstsemesteret (Bachelor og Master) Public Procurement Law på vårsemesteret (Bachelor og Master).

Begrunnelsen er for det første Gjendemsjøs forskningstermin i 2025 som gjør at han ikke kan undervise eller ha kursansvaret for Competition Law fagene i 2025. Videre var det en enighet om at begge disse fagene skulle prøves som ett av de obligatoriske fagene i LLM graden, og det krever at faget går på høsten. Så det vi ber om er at fra og med neste studieår (25/26), så settes JUS3515 JUS2315 Public Procurement Law opp som bachelor og masteremne i høstsemesteret (2025) og JUS3509 JUS2309 Competition Law opp som bachelor og masteremne emne i vårsemesteret (2026).

forslag til vedtak:

Fra og med studieåret 2025/26 går JUS3515 og JUS2315 Public Procurement Law som bachelor og masteremne i høstsemesteret (2025) og JUS3509 og JUS2309 Competition Law går som bachelor og masteremne emne i vårsemesteret (2026).

17.02.2025
ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 16/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Endring av emneansvar JUS212 Avtalerett

Emnet JUS212 – Avtalerett har nylig blitt utvidet fra 9 til 12 studiepoeng. I lys av denne utvidelsen, og sett i sammenheng med fakultetsledelsens uttrykte ønske om å etablere større undervisningsteam rundt de obligatoriske emnene, foreslår vi at Maria Veia Lund inngår som emneansvarlig for JUS212 – Avtalerett sammen med Jan-Ove Færstad og Johan Giertsen. Vi opplever at denne endringen vil kunne bidra til en bedre arbeidsfordeling mellom de emneansvarlige og være verdifullt for ytterligere videreutvikling av læringsdesignet for emnet. Endringen vil også bidra til å styrke det faglige samarbeidet innenfor fagområdet. Forslaget har blitt diskutert med fakultetsledelsen, som har uttrykt støtte til forslaget.

Johan Giertsen og Jan-Ove Færstad
Emneansvarlige JUS212 – Avtalerett

forslag til vedtak:

Fra og med høstsemesteret 2025 inngår Maria Veia Lund som emneansvarlig for JUS212 Avtalerett sammen med Jan-Ove Færstad og Johan Giertsen.

17.02.2025
ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 17/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Endring i utfyllende regler § 2-2 Krav om engelskspråklig emne

Bakgrunn

I forbindelse med innføring av studieordningen av 2021 på 5. studieår fra studieåret 2025/2026 må Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen oppdateres med regler om hvilke unntak som skal gjelde fra kravet om engelsk spesialemne på femte studieår.

Unntakene

For studieordningen av 2003 har vi hatt unntak for kombinasjoner av norske spesialemner innenfor samme fagområde. Dette unntaket er ikke lenger relevant når studentene skal ta norsk fordypningsemne på 20 studiepoeng på 5. studieår.

Studenter som er ansatt som arbeidsgruppeledere ved fakultetet kan velge om emnet JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse skal inngå som valgemne på 3. studieår eller som spesialemne på 5. studieår. Emnet er på 15 studiepoeng og kan derfor ikke erstatte det norske fordypningsemnet på 20 studiepoeng. Studenter som velger å plassere emnet på 5. studieår må derfor få fritak for kravet om engelsk spesialemne.

Unntaket for JUS325 rettshjelp (30 studiepoeng) videreføres.

Studenter som tar JUS330-A EEA Moot Court (10 studiepoeng) kan også velge om emnet skal inngå som valgemne på 3. studieår eller spesialemne på 5. studieår. Fakultetet har også praksis for å godkjenne deltakelse i den nasjonale finalen av Den nasjonale prosedyrekonkurransen (NPK) som JUS330-C NPK - Nasjonal deltakelse på 10 studiepoeng. Videre har vi gjennom emnet JUS330-H Førehandsgodkjend prosedyrekonkurranse på 10 studiepoeng mulighet til å godkjenne deltakelse i andre prosedyrekonkurranser etter en konkret faglig vurdering. NPK foregår på norsk, og det er har ikke vært et krav om at prosedyrekonkurransen må foregå på engelsk for å få godkjenning av JUS330-H.

Vi foreslår at alle tre prosedyrekonkurranser kan inngå i stedet for engelsk spesialemne på 5. studieår i studieordningen av 2021. Vi må ta hensyn til at studentene må få hensiktsmessige utdanningsplaner, og at regelverket må være enkelt å forstå og praktisere. De overordnede læringsmålene på programnivå om formidling på engelsk og om å forholde seg til engelskspråklige kilder på tilstrekkelig, ivaretas gjennom flere emner på studiet, blant annet de obligatoriske emnene JUS221 Rettsstaten og JUS232 Rettshistorie og komparativ rett, i tillegg til kravet til utveksling eller engelsk valgemne på 3. året. Faglig sett er det derfor også

forsvarlig å godkjenne prosedyrekonkurranser som foregår på norsk som erstatning for engelsk spesialemne på 5. studieår.

Forslag til endring

Utfyllende regler § 2-2 ser nå slik ut:

§ 2-2 Krav om engelskspråklig emne

1. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2003

For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av fjerde eller femte studieår og tar emner der undervisningsspråket er ikke-skandinavisk, skal ett av spesialemnene i graden ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialemne gjelder ikke for studenter som velger å skrive masteroppgave på 60 eller 70 studiepoeng, eller for studenter som velger en av følgende kombinasjoner av spesialemner på til sammen 30 studiepoeng:

- a. [JUS254-2-A](#) Politirett og [JUS255-2-A](#) Påtalerett,
- b. [JUS256-2-A](#) Skatterett I, [JUS256-2-B](#) Skatterett II, [JUS257-2-A](#) Grunnleggende selskapsrett og [JUS257-2-B](#) Aksjeselskapsrett - fordyping (tre av fire)
- c. [JUS260-2-A](#) Design- og patentrett, [JUS260-2-B](#) Opphavsrett, [JUS260-2-C](#) Kjenneteiknsrett og [JUS260-2-D](#) Marknadsføringsrett (tre av fire)
- d. [JUS325](#) Rettshjelp
- e. Der [JUS330-A](#) EEA Moot Court foregår på engelsk, og emnet inngår i mastergraden i rettsvitenskap, vil det samtidig oppfylle krav til engelsk spesialemne.

2. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021

a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemenene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

b. Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, må velge ett spesialemne med engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår.

Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som tar emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving studieåret 2025/2026.

Dette er forslaget til ny § 2-2 nr. 2:

2. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021

a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemenene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

b. Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, må velge ett spesialemne med engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som:

- tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår
- tar emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving studieåret 2025/2026
- tar emnet JUS325 Rettshjelp
- tar JUS330-A EEA Moot Court, JUS330-C eller JUS330-H og som velger å innpasse emnet på femte studieår

forslag til vedtak:

Studieutvalget vedtar ny § 2-2 nr. 2 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet:

3. Krav om engelskspråklig emne på studieordningen av 2021

a. For studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av tredje studieår, skal minst ett av valgemenene på tredje studieår ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

b. Studenter som ikke velger utvekslingsopphold i løpet av femte studieår, må velge ett spesialemne med engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.

Kravet om engelskspråklig spesialemne på femte studieår gjelder ikke for studenter som:

- tar JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse og som velger å innpasse emnet på femte studieår
- tar emnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving studieåret 2025/2026
- tar emnet JUS325 Rettshjelp
- tar JUS330-A EEA Moot Court, JUS330-C eller JUS330-H og som velger å innpasse emnet på femte studieår

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 18/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Endring i emnenavn og litteratur for JUS266-2-A

JUS-266-2-A er et spesialemne som vi tilbyr digitalt i høstsemesteret sammen med emnet JUS5061 ved Universitetet i Oslo, og emnet JUR-3628 ved Universitetet i Tromsø. Emnet undervises digitalt.

I samråd med emneansvarlige professor Jørn Øyrehagen Sunde og professor Stig Solheim foreslås det visse justeringer i emnenavnet og litteraturen for emnet fra høsten 2025.

1) Forslag til endring av navn på emnet

Det foreslås at navnet på emnet endres til **Domstoler og domsskriving** som er mer dekkende for beksrivelsen av læringsutbytte og undervisningen i emnet. I Oslo er endringen i navn allerede godkjent.

2) Forslag til litteraturendringer

Det er en utfordring å finne egnet litteratur til emnet. Vi har prøvd ut to ulike samlede fremstillinger som basis, men er ikke tilfredse med disse tekstene som diskusjons- og refleksjonsgrunnlag underveis og på muntlig eksamen. Vi ønsker å prøve om en artikkelsamling, som også inneholder tekster de emneansvarlige har utviklet i samspill med undervisningen av emnet, kan fungere bedre. For studentene betyr omleggingen at alle tekstene vil være elektronisk tilgjengelige. Forslag til ny litteratur er markert som rød tekst nedenfor:

Hovedlitteratur:

- Bentsen, Henrik Litleré, Skiple, Jon Kåre, Deichman-Sørensen, Marte Birkeland, Grendstad, Gunnar og Langford, Malcolm «Innen rimelig tid. Sakskompleksitet og saksbehandlingstid i straffesaker i lagmannsrettene», *Lov og Rett*, vol. 63 nr. 7 s. 449–473 (24 s)
- Bårdsen, Arnfinn «Å forstå og bli forstått – Om klart språk i domstolene», Festskrift til Stefan Lindskog, Jure Förlag 2018 s. 87–99: festskrift-til-stefan-lindskog--a-forsta-og-bli-forstatt-ved-arnfinn-bardsen.pdf (domstol.no) (12 s)
- Eide, Erling «Usikre bevis og juristutdannelsen», *Lov og Rett* 2020 s. 3–18 (15 s)
- Fabri, Marco «From Court Automation to e-Justice and Beyond in Europe», *International Journal for Court Administration*, 2024: 1–23 (23 s)

- Fjeld, R.V., Jenssen, M, Mowatt, T. Kjarterud, T., *Anbefalinger om domsskriving*, DAS rapportserie 1/2015, (60 s)
- Ghavanini, Anna Wallerman, Grendstad, Gunnar, Schaffer, Johan Karlsson «Institutions that define the policymaking role of courts: A comparative analysis of the supreme courts of Scandinavia», *International Journal of Constitutional Law*, vol 21, Issue 3, July 2023, s. 770–797 (27 sider)
- Hellerslia, Thom Arne «Likhet for loven – med dommeren som variabel», *Lov og Rett* 62 (2) 2023: 95–118 (24 sider)
- Hjort, Maria Astrup, «Hvilket ansvar har dommeren for å legge til rette for et godt avgjørelsesgrunnlag i en sivil sak?», *Jussens Venner* (vol. 53) 2018 s. 382–398. DOI: 10.18261/issn.1504-3126-2018-06-02 (16 s)
- Reiertsen, Michael «Principled Reasoning in the EFTA Court», *EFTA Court: Developing the EEA over Three Decades*, Hart, 2024 s. 95–110 (16 s)
- Skotnes, Dina, *Domsskriving gjennom 50 år. En analyse av domsskriving i 33 dommer fra de alminnelige domstolene*, upublisert masteroppgåve UiO 2023 (45 s)
- Sunde, Jørn Øyrehagen «Judgement style and communication technology - A brief history of the Norwegian judgement from 1273 to the present day», i Befring, Solli og Michalsen (red), *Grasping the Complexity of Law. Essays in honour of Inger-Johanne Sand*. Karnov Group Norway, 2024 s. 205–218 (13 s)
- Sunde, Jørn Øyrehagen «Rettspolitikk som domstolsoppgåve», i Kjell Å. Modéer, *Omsorg om rättsvisan - Domstolarna och domarrollen i en konstitutionell rättsstat*. Institutet för rättshistorisk forskning, 2023 s. 85–103 (18 s)
- Aarli, Ragna «Comparative Reflections. The Role of the Judge in the Melting Pot», i Ragna Aarli og Anne Sanders (red.), *Courts in Evolving Societies*, Brill 2021: 97-111 (14 s)
- Aarli, Ragna «Om dommerens rett til å ta dissens i komparativt perspektiv», i Lie, Steinsvik, Magnussen m.fl. (red). *Vidsyn og Skjønn. Festskrift til Jens Edvin Skoghøy*, Universitetsforlaget 2025 s. 870–887 (18 s)
- Aarli, Ragna og Krokan, Arne «Den digitale dommer - Om endring av arbeidsprosesser i domstolene», *Lov og rett* 59 (3) 2020 s. 149–166 (18 s)
- Aarli, Ragna «Digitale juridiske utdrag og utviklingen av norsk metodelære», *Lov og rett* 58 (10) 2019 s. 640–658 (19 s)

Merk: Den upubliserte masteroppgaven av Dina Skotnes var i fjor tilleggslitteratur i kurset. Skotnes er i dag dommerfullmektig ved Indre og Østre Finnmark tingrett og har holdt en forelesning basert på masterteksten de siste to årene. Dette har fungert godt og vi ønsker å ta teksten inn på hovedlitteraturlisten så lenge hun er med som bidragsyter i kurset.

- **Tilleggsmateriale:**

European judicial systems CEPEJ Evaluation Report, Part 1: Tables, graphs and analysis; <https://rm.coe.int/cepej-evaluation-report-part-1-en-/1680b272ac>

- European judicial systems CEPEJ Evaluation Report, Part 2: Country Profiles (2024 Evaluation cycle (2022 data); <https://rm.coe.int/fiche-pays-partie-2-en/1680b21e99>

De nye tekstene erstatter

- B. Björneke, F. Bohlin, M. Hagsgård og M. Sundin, *Klarspråk i domar* (Studentlitteratur, Lund), s. 11-156 (145 s) og
- Epstein, Lee «Some thoughts on the study of judicial behavior», *William and Mary Law Review* 57 (6) 2016: 2017 – 2073 (57 s)

De nye tekstene som foreslås inntatt som hovedlitteratur utgjør totalt 229 sider og erstatter 202 sider av tidligere oppført litteratur. Hovedlitteraturen vil etter endring totalt utgjøre 362 sider, hvorav 93 sider (25%) er på engelsk.

Det foreslåtte omfanget på litteratur må ses i lys av at studentene i dette emnet har relativt høy arbeidsbelastning knyttet til de obligatoriske arbeidskravene i kurset. De skal gjennomføre detaljerte analyser av 1-2 domstekster fra 5 ulike instanser (tingrett, lagmannsrett, Høyesterett, EMD og EFTA-domstolen). De må dessuten sette seg inn i juridiske og faktiske utdrag i forbindelse med utarbeidelse av dom fra en rettssak i Oslo tingrett – i 2024 utgjorde disse utdragene mer enn 1000 sider.

Vennlig hilsen

Ragna Aarli

Emneansvarlig

Forslag til vedtak:

Emnenavn og litteraturliste for JUS266-2-A endres i tråd med forslaget fra emneansvarlig.

20.02.2025

ANNNI

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 19/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Emnebeskrivelsen for JUS391 Juridiske utredninger

I sitt møte 23.06.2023 gjorde fakultetsstyret noen viktige prinsippvedtak for det videre arbeidet med reformen av femte studieår.¹⁰ Styret vedtok blant annet følgende:

- Fremtidens 5. studieår skal som normalordning bestå av et fordypningsemne på 20 studiepoeng, et engelskspråklig spesialemne på 10 studiepoeng, perspektivemnet *Problemanalyse og forskningsmetoder* på 10 studiepoeng og en masteroppgave på 20 studiepoeng.
- Det etableres et undervisningsopplegg på emnene på 5. studieår som forutsetter at studentene er til stede på fakultetet og deltar i undervisningen.
- Emnet JUS348 *Problemanalyse og rettsvitenskapelige forskningsmetoder* opprettes i tråd med vedlagt forslag. Endelig læringsutbyttebeskrivelse fastsettes av Studieutvalget.

Visedekan for undervisning Halvard Haukeland Fredriksen har sammen med de emneansvarlige jobbet videre med utviklingen av perspektivemnet, som har fått det endelige navnet JUS391 Juridiske utredninger. Selv om emnenavn- og kode er endre siden fakultetsstyrets vedtak i juni 2023, anser vi emnet som formelt opprettet tidligere, og legger fram emnebeskrivelsen som vedtakssak til Studieutvalget.

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen til emnet JUS391 Juridiske utredninger vedtas i tråd med forslaget i vedlegget.

25.02.2025
INGVSTR

¹⁰ [Sak 60/23 Reform av femte studieår ved Det juridiske fakultet](#)

Vedlegg:

JUS391 Juridiske utredninger (10 studiepoeng)

Mål og innhold

Ulike varianter av *større utredninger* utgjør en stadig viktigere del av juristers arbeidshverdag. Jurister i departementer og direktorater bruker mye av sin tid på utvikling og videreutvikling av regelverk. Det samme gjelder mange andre jurister – både i det offentlige og i det private. Advokater arbeider i stigende grad med mer enn rettergang og tvisteløsning, det være seg i form av større utredninger for offentlige eller private klienter, utarbeiding av komplekse kontrakter, anbefalinger for hvordan et selskap eller et konsern bør innrette seg for å håndtere nye krav og forventninger, vurderinger av forslag til nye regler på et område mv. Ulike former for granskninger er også en form for utredningsarbeid som beskjeftiger jurister, både i privat og offentlig regi. Og på universitetene og andre forskningsinstitusjoner arbeider rettsforskere med prosjekter med krav til dybde, bredde, perspektiver og nyhetsverdi som skiller seg fra de krav som normalt stilles til rettsanvendere i det praktiske rettsliv, men som samtidig utgjør et ideal som også praktikere må etterstrebe når de konfronteres med nye og komplekse rettsspørsmål. Rettsforskere engasjeres også ofte i andre typer for større utredningsarbeid, som lovutvalg og granskningsutvalg mv.

Større juridiske utredningsarbeid krever ofte at jurister må forholde seg til spørsmål der den tradisjonelle juridiske metoden for å reise og løse rettsspørsmål ikke strekker til. Utvikling og videreutvikling av regelverk krever innsikt i problemene som reguleringen tar sikte på å løse, noe som ofte forutsetter at juristen kan samarbeide med fagpersoner fra andre disipliner. Dette forutsetter at jurister kan «... vurdere den rettslig relevante argumentasjonsverdien av kunnskap som er skapt av andre vitenskaper», jf. den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen for Masterprogrammet i rettsvitenskap. Det samme gjelder for mange andre utredningsoppdrag. Ofte vil det kunne by på utfordringer å få fastlagt det faktum som juristen trenger for å kunne identifisere og formulere rettslige problemstillinger, drøfte disse på en grundig og treffende måte og komme med anbefaling for hvordan regler bør utformes - for eksempel om hvordan en offentlig myndighet eller et selskap bør innrette sin virksomhet, hvordan norsk rett best kan tilpasses Norges internasjonale forpliktelser mv.

Utfordringene med å fastlegge rettslig relevant faktum gjør seg gjeldende både for rettsanvendere som jobber med enkeltsaker og for utredere, rettsforskere mv., men ikke helt på samme måte. Prosessrettens prinsipper og regler for hvordan en dommer skal fastlegge det rettslige relevante faktum i en sak utgjør et bakteppe også i andre sammenhenger, og det samme gjelder forvaltningsrettens prinsipper om domstolenes prøvingskompetanse og -intensitet. Utenfor rettergang vil imidlertid jurister ofte måtte forholde seg til fagpersoner fra andre disipliner på en mer åpen måte. Juridisk rådgivning av høy kvalitet forutsetter forståelse av problemet som jussen skal bidra til å løse.

Hvilke problemer som aktualiserer seg i ulike sammenhenger vil variere: I et tilfelle må juristen nå dypere forståelse av bakgrunnen for reglene og deres formål. I et annet tilfelle er det kanskje de antatte konsekvensene av det ene eller andre standpunktet til et tolkningsspørsmål som er avgjørende. I et tredje tilfelle kan det være betydningen av endringer av internasjonale forpliktelser på området som er det presserende spørsmålet. I et

fjerde tilfelle er spørsmålet om den løsningen som andre land har valgt kan tjene som inspirasjon også for norsk rett.

I mange tilfeller vil jurister også bli bedt om å bidra med rettspolitiske synspunkter på gjeldende rett. Rettspolitikk skiller seg fra annen politikk ikke bare ved at rettspolitikken forutsetningsvis handler om rettslige spørsmål, men også ved at den bygger på rettsvitenskapelig systemforståelse og forholder seg til prinsipper og verdier som ligger til grunn for rettsstaten. Samtidig kan jurister også delta i den generelle samfunnsdebatten, om ethvert spørsmål. Men hvor går grensen mellom rettspolitikk og annen politikk? Og når uttaler juristen seg som fagperson og når som alminnelig samfunnsborger?

De ulike juridiske rollene krever at juristen viser forståelse for hvilken type problem man arbeider med, hvilke premisser og argumentasjon som er relevant og holdbart for å løse det aktuelle problemet, og hvordan relevant kunnskap kan finnes og erverves for å løse den oppgaven man har framfor seg. Avgjørende for godt juridisk arbeid, i ulike roller, er dermed en evne til å identifisere ulike problemer som man møter i sitt arbeid og analysere dette problemet med tanke på hva spørsmålet egentlig er og hvordan man kan løse det – selv eller i samspill med andre.

På Masterprogrammet i rettsvitenskap har det tradisjonelt først vært i arbeidet med den avsluttende masteroppgaven at studentene har møtt på de utfordringer som større juridiske utredningsarbeider byr på. Erfaringsmessig velger langt de fleste tradisjonelle rettsdogmatiske tema for masteroppgaven. Dette er naturlig, men innebærer at det er en rekke varianter av større juridiske utredningsarbeid som studentene ikke støter på eller lærer noe om i løpet av studiene.

Formålet med emnet *Juridiske utredninger* er å introdusere studentene for ulike varianter av juridiske utredningsarbeid som de vil støte på i yrkeslivet og som vil stille dem overfor utfordringer der den tradisjonelle juridiske metoden ikke strekker til – det er slik sett snakk om et *perspektiv- og metodeemne*. Samtidig skal emnet sette studentene i stand til å identifisere, formulere og kvalitetssikre rettslige problemstillinger som bare kan besvares på en god måte gjennom et større rettsvitenskapelige arbeid, samt å gi dem innsikt i ulike tilnærmingmåter som kan anvendes for å gjennomføre et slikt arbeid på en best mulig måte. Emnet gir med dette studentene grunnlag for å utvikle et egnet masterprosjekt og for å vurdere, presisere og håndtere andre større utredningsoppdrag som de vil støte på som ferdigutdannede jurister.

Fremveksten av kraftige *KI-verktøy* byr på muligheter og utfordringer som fremtidige jurister må kjenne til og håndtere. Både mulighetene og utfordringene varierer med arbeidsoppgavene som skal utføres og tiden som står til disposisjon. Større juridiske utredninger byr på store muligheter til å ta i bruk ulike KI-verktøy, men også potensielt store utfordringer. Emnet skal gi studentene kunnskap om en oversikt over de muligheter som KI gir for å effektivisere ulike sider av ulike juridiske utredningsarbeid, men også forståelse for av de begrensninger og potensielle feilkilder som gjør seg gjeldende ved slik bruk av KI i juss. Emnet skal også gi kompetanse til å kritisk reflektere over og ta stilling til rettslige og etiske utfordringer ved den teknologiske utviklingen av digitale verktøy med kunstig intelligens.

Ulike juridiske utredningsarbeid gir opphav til ulike etiske spørsmål, knyttet til for eksempel innretning av arbeidet, fastlegging av faktum, innhenting av rettskilder og litteratur, valg av

metodiske og komparative perspektiver og, ikke minst, bruk av KI. Relevante etiske spørsmål vil bli integrert gjennom hele undervisningsopplegget.

Emnet undervises intensivt over en periode på 4-5 uker, med i alt 20 dobbelttimer undervisning. Før og mellom samlingene arbeider studentene, individuelt eller i grupper, med ulike oppgaver. På samlingene legges det opp til studentaktiv undervisning, både i plenum og i mindre grupper. Studentene forutsettes å delta aktivt i diskusjonene, både gjennom bruk av digitale verktøy (mentimeter e.l.) og muntlig.

Undervisningsopplegget er arbeidslivsnært i den forstand at mange av oppgavene er av en karakter som nyutdannede jurister vil møte på i større juridiske utredningsarbeid.

Læringsutbytte

Kunnskaper

Emnet skal gi studentene kunnskap om:

- lovgivnings- og annet reguleringsarbeid
- granskninger, i privat og offentlig regi
- statistikk som grunnlag for å fastlegge rettslig relevant faktum
- rettsøkonomiske perspektiver på jussen
- rettssosiologiske perspektiver på jussen

Emnet skal gi studentene avansert kunnskap om:

- hva som skiller rettsvitenskapelige forskningsprosjekter fra andre juridiske utredninger
- metodiske utfordringer knyttet til rettslig komparasjon i juridiske utredningsarbeider
- metodiske utfordringer knyttet til bruk av internasjonal rett i juridiske utredningsarbeider
- rammer og metodiske utfordringer for rettspolitiske analyser i juridiske utredningsarbeider

Ferdigheter

Etter å ha gjennomført emnet skal studentene kunne

- diskutere og vurdere om en problemstilling er egnet for et større juridisk utredningsarbeid eller ikke, blant annet ved bruk av KI-verktøy
- diskutere og vurdere om et juridisk utredningsarbeid bør integrere rettsøkonomiske, rettssosiologiske, komparative og/eller rettspolitiske perspektiver, og hvordan KI-verktøy i så fall kan bidra til dette
- diskutere og vurdere sammenhengen mellom lovgivningslære og juridisk metode
- diskutere og vurdere rettslige og etiske spørsmål knyttet til bruk av KI-verktøy i større juridiske utredningsarbeid

Generell kompetanse

Gjennom emnet tilegner studentene seg generell kompetanse til å:

- planlegge større utredningsarbeid med en gitt tidsramme
- samarbeide med fagpersoner fra andre disipliner og på det grunnlag kunne vurdere den rettslig relevante argumentasjonsverdien av kunnskap som er skapt av andre vitenskaper og bidra til tverrfaglige løsninger på komplekse samfunnsproblemer
- presentere og argumentere for egne vurderinger og konklusjoner for medstudenter/jurister

- bidra med rettslige perspektiv i samfunnsdebatten
- reflektere kritisk over, og kunne ta stilling til, de rettslige og etiske utfordringene knyttet til den teknologiske utviklingen, medregnet utviklingen av KI-verktøy

Fulltid/deltid

Fulltid

Studiepoeng, omfang

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

MA-nivå

Undervisningssemester

Begge semestre. Intensiv undervisning over semesterets første 5 uker.

Undervisningssted

Det juridiske fakultet

Krav til forkunnskaper

Emna på 1. til 4. studieår, sjå likevel Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 2-3.

Tilrådde forkunnskaper

Emnet bygger vidare på de fire første studieårene.

Studiepoengsreduksjon

Ingen overlapp med emner ved Det juridiske fakultet.

Krav til studierett

[MAJUR](#) eller [MAJUR-2](#).

Undervisningsspråk

Norsk og engelsk

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen består av 20 dobbelttimer forelesning/seminar over en intensiv undervisningsperiode på 5 uker. All undervisning skjer samlet for hele kullet. Studentaktiv undervisning med en rekke oppgaver, inkludert oppgaver som skal forberedes til neste samling.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Deltakelse på all undervisningen er obligatorisk. Det kreves oppmøte på minst 14 av 20 dobbelttimer for å få gå opp til eksamen.

Vurderingsformer

Hjemmeeksamen (6 timer) med en ordgrense på 4.000 ord.

Karakterskala

Bestått/ikke bestått

Vurderingssemester

Høst og vår

Emneevaluering

I samsvar med retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

Hjelpemiddel til eksamen

Ingen begrensninger ut over fakultetets generelle krav til selvstendige arbeider.

Eksamensoppgaven kan gi instruksjoner om bruk av KI-verktøy som fraviker de generelle retningslinjene for bruk av KI på eksamen.

Programansvarlig

Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Emneansvarlig

Professor Knut Einar Skodvin (høst)

Professor Halvard Haukeland Fredriksen (vår)

Administrativt ansvarlig

Det juridiske fakultet, studieadministrasjonen

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 20/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Justeringar i emneskildringa for JUS390 Masteroppgåve og tilhøyrande instruksar

Den emneansvarlige for JUS390 Masteroppgåve, Maria Veia Lund, legg fram forslag til justeringar i emneskildringa for JUS390, samt instruksar. Bakgrunnen for endringsforslaga er (i) innspel frå fakultetsstyret, som behandla JUS390 den 4. mars 2025, jf. sakene 7-10/25, (ii) oppfølgjande diskusjon med dei administrativt ansvarlege og studiedekanen og (iii) behov for språklege justeringar. Samanhalde med emneskildringa og instruksane som blei behandla av SU den 21. januar, kan dei viktigaste endringane samanfattast slik:

- Konsekvensar av fråvær frå munnleg prøve er tatt opp i emneskildringa (under «vurderingsformer») og i instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve, i tråd med innspel frå fakultetsstyret.
- Fristen for å levere prosjektnotat er framskynda for studentar som tar JUS391 same semester som JUS390.
- Fristen for å levere nytt prosjektnotat etter underkjenning er gjort kortare.
- Det er inkludert informasjon om kor mange arbeidstimar 20 studiepoeng skal tilsvare i Instruks for rettleiing og Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve.
- Det er lagt opp til gjennomføring av munnleg eksamen i løpet av dei siste tre vekene før protokollfrist.
- Det er inkludert informasjon om forholdet til JUS391 Juridiske utredningsarbeider i instruksene til rettleiar.
- Rettleiaren er oppfordra til å vere imøtekommande overfor studentar som ønskjer ein innleiande samtale før levering av prosjektnotat.
- Protokollfristen (sensurfristen) er utvida frå fem til seks veker etter innleveringsfristen.

Forslaget om å utvide protokollfristen er meint som ei prøveordning studieåret 2025/2026, og er sett fram i samråd med dei administrativt ansvarlege for JUS390. Erfaringar med sensuren desse to semestera, særleg knytt til gjennomføring av munnleg prøve og den administrative oppfølginga, vil gi grunnlag for ei vurdering av om protokollfristen kan/bør halde fram med å vere seks veker.

Vedlagt følgjer forslag til justerte versjonar av:

1. Emneskildring for JUS390
2. Instruks for rettleiing i JUS390
3. Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390
4. Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS390

Merknader frå administrasjonen:

På to punkter i Instruks for gjennomføring og vurdering av justerende munnleg prøve i JUS390 dei administrativt ansvarlege for JUS390 forslag til alternative formuleringar. Desse er markert med gult og understrek i det vedlagte forslaget, og SU kan vurdere alternativa i møtet.

forslag til vedtak:

Emneskildring for JUS390, Instruks for rettleiing i JUS390, Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390 og Instruks for gjennomføring og vurdering av justerende munnleg prøve i JUS390 endrast i tråd med forslaget frå den emneansvarlige.

19.02.2025

Førsteamanuensis Maria Veia Lund

Vedlegg 1:

Emneskildring for JUS390 Masteroppgåve

Mål og innhald

Masteroppgåva skal vere eit sjølvstendig arbeid, skriven under rettleiing, der studenten sjølv har ansvaret for framdrift og resultat.

Påmelding til JUS390 skjer i oktober for skiving om våren, og i mai for skiving om hausten. Ved påmelding skal studenten oppgi fagområde og problemstilling, og levere prosjektskisse for si masteroppgåve. Val av fagområde og problemstilling er styrande for plassering i faggruppe og tildeling av rettleiar, og er såleis bindande etter at fakultetet har inngått avtale med rettleiar. Problemstillinga kan likevel avgrensast og tilpassast i ettertid, dersom endringane blir gjort i samråd med oppnemnt rettleiar og ikkje føreset byte av rettleiar.

I god tid før påmeldingsfristen går ut, arrangerer fakultetet eit orienteringsmøte om masteroppgåveemnet. Orienteringsmøtet blir etterfølgd av ei rekkje fagmøte, der dei fagansvarlege informerer om sine respektive fagområde og der studentane kan ta opp moglege problemstillingar som dei vurderer å skrive om.

Fagområda som studentane kan velje mellom, er organisert i følgjande faggrupper:

19. Dynamisk tingsrett, panterett og konkursrett
20. Strafferett, internasjonal strafferett og straffeprosess
21. Arbeidsrett og diskrimineringsrett
22. Arverett og familierett
23. Erstatningsrett og forsikringsrett
24. Klima-, energi- og miljørett
25. Forvaltningsrett og velferdsrett
26. Immaterialrett
27. Konkurranserett, statsstøtterett og offentlege anskaffingar
28. Avtalerett og obligasjonsrett
29. Statsrett, folkerett og menneskerettar
30. Sivilprosess og konfliktløysing
31. Rettskultur, rettsfilosofi og metode
32. Selskapsrett
33. Skatterett
34. Tingsrett, kommunalrett, planrett og miljørett
35. Fire fridommar og institusjonell og metodisk EU- og EØS-rett. Personvern
36. Barnerett

Særleg om gruppearbeid

Masteroppgåva kan skrivast som gruppearbeid av to studentar. Ei gruppeoppgåve skal tilsvare dobbel arbeidsmengd samanlikna med ei oppgåve som er skriven av éin student aleine.

Søknad om gruppearbeid må leverast ved påmelding, av begge studentane. Begge må oppgi namnet på den ein ønskjer å skrive saman med og levere likelydande projektskisser. Projektskissa må vise at prosjektet er velegna for gruppearbeid. Av skissa må det også gå fram korleis studentane har tenkt å løyse utfordringar som oppstår dersom samarbeidet ikkje varer fram til levering.

Søknaden blir behandla av den emneansvarlege. Dersom prosjektet blir vurdert som realistisk og velegna, vil fakultetet prøve å finne rettleiar. Dersom fakultetet finn rettleiar, blir søknaden innvilga. Dersom prosjektet ikkje blir vurdert som realistisk og velegna, eller fakultetet ikkje lykkast med å finne rettleiar, blir det gitt ein ny, kort frist for å levere ny projektskisse – enten saman eller individuelt.

Sjå nærmare om gruppearbeid under «Vurderingsformer».

Læringsutbyte

Kunnskapar

Studenten skal tileigne seg

- **avansert materiell kunnskap innanfor det fagområdet masteroppgåva omhandlar**
- **avansert kunnskap om metode og særskilte metodiske utfordringar på fagområdet**
- **avansert kunnskap om grunnleggjande vitenskapsideal, under dette krav til kjeldetilvisingar og respekt for andre sine arbeid**
- **kunnskap om etiske spørsmål innan fagområdet.**

Ferdigheiter

Studenten skal vere i stand til å

- **identifisere problemstillingar som er eigna for analyse i ei rettsvitenskapeleg masteroppgåve**
- **formulere problemstillingar, argumentasjon og konklusjonar på ein presis måte**
- **analysere problemstillingar på ein sjølvstendig måte og i samsvar med faglege ideal**
- **orientere seg i tilfanget av kjelder, finne relevante kjelder og skilje kjelder med akademisk tyngde frå andre**
- **skilje mellom rettsdogmatiske analysar og andre analyser i rettsvitenskapeleg arbeid (rettspolitiske, rettshistoriske, rettsteoretiske mfl.)**
- **vurdere gjeldande rett og drøfte behov for endringar**
- **skrive ei sjølvstendig framstilling med ein ryddig struktur**
- **gi ein munnleg presentasjon av hovudproblemstilling(ar) og funn i oppgåva, og delta i ein fagleg samtale om desse og om tilgrensande problemstillingar.**

Generell kompetanse

Studenten skal etter gjennomført masteroppgåve

- kunne planlegge og gjennomføre eit større juridisk arbeid innan ein gitt frist
- kunne formidle omfattande sjølvstendige arbeid på en ryddig og presis måte
- kunne ta imot tilbakemeldingar på eige arbeid og nyttiggjere seg slike tilbakemeldingar
- kunne bruke kunnskapar og ferdigheiter på nye rettsområde og bidra til løysing av nye problem.

Fulltid/deltid

Fulltid

Studiepoeng, omfang

20 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

MA-nivå

Undervisningssemester

Vår og haust

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet

Krav til forkunnskapar

Emna på 1. til 4. studieår, sjå likevel Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 2-3 om tilpassa utdanningsplan.

Tilrådte forkunnskapar

JUS391 Juridiske utredninger bør vere fullført før masteroppgåva blir skriven.

Studentar som skriv masteroppgåve innan emne som ikkje er ein del av dei obligatoriske emna på masterprogrammet, kan ha stor nytte av å velje emne på 5. studieår som er relevante for tematikken i masteroppgåva.

Studiepoengsreduksjon

100 % overlappende med JUS399, JUS396 og JUS397.

Krav til studierett

[MAJUR](#).

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisninga blir gitt på norsk.

Undervisningsopplegget for studentar som skriv masteroppgåve blir gjennomført kvart semester. Det inneheld førelesingar i kombinasjon med oppgåveløysing og diskusjon, og omhandlar mellom anna rettskjeldesøk, forskingsetiske retningslinjer og tekstkvalitet. Fakultetet fasiliterer også etablering av studentstyrte kollokviegrupper, som får innspel til opplegg for eit avgrensa tal kollokvium.

Studentane har rett til 11 timar individuell rettleiing under arbeidet med masteroppgåva. Studentar som skriv masteroppgåve som gruppearbeid får til saman 22 timar rettleiing. Timetalet omfattar tida som rettleiaren bruker til lesing og godkjenning av prosjektnotat, lesing av utkast, utarbeiding av kommentarar, telefonkontakt, korrespondanse og samtale med studenten/studentane. Sensur av masteroppgåver føreset at oppgåva er skriven under rettleiing. I så måte har studenten også *plikt* til å ta imot rettleiing. Det er studentens eige ansvar å oppsøke og nyttiggjere seg rettleiing, og studenten kan ikkje krevje at rettleiaren legg til rette for fjernstudium i skrivesemesteret.

Normalordninga er at studenten får tildelt rettleiar av fakultetet. Eksterne rettleiarar må godkjennast av fakultetet. Sjå [fakultetets nettside om vilkår og retningslinjer for slik godkjenning](#).

Sjå også under "Obligatorisk undervisningsaktivitet" like nedanfor.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Innlevering av prosjektskisse og prosjektnotat

Ved påmelding til masteroppgåve skal studentane oppgi fagområde og problemstilling, og levere prosjektskisse skriven etter ein gitt mal.

Innan ein oppgitt frist ved semesterstart i skrivesemesteret, skal studentane levere prosjektnotat skrive etter ein gitt mal på minst 1500 ord pluss kjeldeliste. For gruppearbeid er tilsvarende nedre ordgrense for prosjektnotatet på 3000 ord. Prosjektnotatet skal godkjennast av rettleiaren. Underkjent prosjektnotat må omarbeidast og leverast innan ein ny kort frist, og godkjennast av rettleiaren.

Mal for prosjektskisse og prosjektnotat er publisert på Mitt UiB (krev pålogging).

Skriving under rettleiing

Sensur av masteroppgåva føreset at oppgåva er skriven under rettleiing. Det å ta imot rettleiing er såleis eit obligatorisk arbeidskrav. Arbeidskravet er ikkje oppfylt dersom studenten ikkje har tatt kontakt med rettleiaren eller har vore utilgjengeleg for rettleiaren, har latt vere å oversende tekst til rettleiaren eller på anna grunnlag må reknast for ikkje å ha tatt imot rettleiing. At studenten har vald ikkje å følgje rettleiaren sine faglege råd, inneber ikkje at rettleiing ikkje er tatt imot.

Rettleiinga skal avgrensast til eitt semester, med mindre noko anna er særskilt avtalt, eller det er særlege grunnar til at arbeidet med masteroppgåva har tatt lengre tid.

Fristar for påmelding, levering av prosjektnotat med meir:

Skrivesemester haust:

- 15. mai - påmelding og levering av prosjektskisse og eventuell søknad om gruppearbeid
- uke 34 (torsdag) - innleveringsfrist prosjektnotat
- uke 36 (torsdag) - innlevering nytt prosjektnotat (dersom 1. versjon blir underkjent)
- 10. november - studentane stadfestar innlevering av masteroppgåve

- For studentar som tar JUS391 Juridiske utredninger same semester som JUS390, er fristen for å levere prosjektnotat veke 36 (torsdag), med utsett frist til veke 38 (torsdag) dersom 1. versjon blir underkjent.

Skrivesemester vår:

- 15. oktober - påmelding og levering av projektskisse og eventuell søknad om gruppearbeid
- uke 3 (torsdag) - innleveringsfrist projektnotat
- uke 5 (torsdag) - innlevering nytt projektnotat (dersom 1. versjon blir underkjent)
- 10. april - studentane stadfestar innlevering av masteroppgåve
- For studentar som tar JUS391 Juridiske utredninger same semester som JUS390, er fristen for å levere projektnotat veke 5 (torsdag), med utsett frist til veke 7 (torsdag) dersom 1. versjon blir underkjent.

Sjå nedanfor om frist for innlevering av masteroppgåva.

Etter påmelding til emnet, vil fakultetet opprette vurderingsmelding; studenten kan ikkje sjølv vurderingsmelde seg. Studenten må semesterregistrere seg som normalt (frist 1. september for haustsemesteret og 1. februar for vårsemesteret).

Sjå også Instruks for rettleiing i JUS390 Masteroppgåve.

Vurderingsformer

Karakter blir fastsett på grunnlag av innlevert masteroppgåve og ein justerande munnleg prøve.

Masteroppgåva og prestasjonen under den munnlege prøven blir vurdert av to sensorar. Masteroppgåva blir gitt ein foreløpig karakter, som studenten blir informert om.

Dersom masteroppgåva er vurdert til stryk (F) blir det treft sensurvedtak i tråd med dette.

Dersom masteroppgåva er gitt foreløpig ståkarakter (A-E), skal det gjennomførast munnleg prøve i digitalt møte. Den munnlege prøven kan føre til ei justering av den foreløpige karakteren til studentens gunst eller ugunst, men ikkje med meir enn eitt steg på karakterskalaen.

Dersom ein student som er gitt foreløpig ståkarakter (A-E) lar vere å stille til munnleg prøve, vil det ikkje bli treft sensurvedtak. Studenten vil då bli gitt høve til å gjennomføre ein utsett munnleg prøve. Dersom studenten ikkje hadde ein gyldig fråværsgrunn ved den ordinære munnlege prøven, vil fråværet medføre eit trekk ved den endelege karaktervurderinga.

Studentar som har fått endeleg karakter i emnet, kan ikkje melde seg opp til ny vurdering. Det same gjeld studentar som har fått A-E som foreløpig karakter på masteroppgåva, og som ikkje har gjennomført munnleg prøve.

Studentar som har fått karakteren F, kan levere masteroppgåve til ny vurdering dersom oppgåva er ein vesentleg omarbeidd versjon av den tidlegare innleverte oppgåva eller tar opp ei anna problemstilling. Fakultetet gir i slike tilfelle inntil ti timer ekstra rettleiing. Den emneansvarlege avgjer om det skal oppnemnast ny rettleiar.

Studentar kan klage på vurderinga av den skriftlege oppgåva, og på formelle feil ved denne vurderinga og gjennomføringa av den munnlege prøven, i samsvar med dei alminnelege klagereglane.

Sjå også Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390 Masteroppgåve, Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS390 Masteroppgåve og [Krav til skriftlige arbeider på masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB](#).

Særleg om gruppearbeid

Masteroppgåver levert som gruppearbeid blir sensurert under eitt til éin felles karakter.

For studentar som leverer ei gruppeoppgåve, blir det gjennomført ein felles, justerande munnleg prøve. Karakterfastsetting etter munnleg prøve skal bygge på ei samla vurdering av studentane sine munnlege prestasjonar (solidarsensur).

Sensurklage kan leverast individuelt. Eventuell endring av karakter gjeld berre for den som har klagt. Dersom berre éin av studentane har klagt, kan den andre studenten tre inn i klagt innan éi veke etter at første student leverte klage sjølv om oppsett klagefrist er gått ut.

Språk og ordgrense

Masteroppgåva kan skrivast på norsk eller engelsk.

Rettleiande ordgrense er 12 000 ord. Oppgåver over 15 000 ord blir ikkje sensurert. For oppgåver levert som gruppearbeid er rettleiande ordgrense 20 000 ord. Gruppeoppgåver over 25 000 ord blir ikkje sensurert.

Fot- og sluttnotar skal reknast med i ordgrensa. Framside, innhaldsoversyn, register og litteraturliste skal ikkje reknast med i ordgrensa. Masteroppgåva skal ikkje ha føreord og skal i utgangspunktet ikkje leverast med vedlegg. Vedlegg kan leverast dersom dette er nødvendig for å skildre bruk av kunstig intelligens eller dersom oppgåva bygger på kjelder som ikkje er allment tilgjengeleg. Slike vedlegg skal haldast utanfor ordgrensa. Oppgåver som blir avvist som følgje av at ordgrensa er overskriden, må omarbeidast og leverast eit seinare semester. Det blir ikkje gitt ekstra rettleiingstimar ved slik omarbeiding.

Innlevering av masteroppgåve

Masteroppgåva skal leverast elektronisk i Inspira. Innlevert oppgåve skal vere anonymisert, paginert og framsida skal opplyse om tittel på oppgåva, kandidatnummer og ordtal, inkludert fot- og sluttnotar.

For innlevering av oppgåva gjeld følgjande innleveringsfristar:

- Skrivesemester haust: 10. desember.
- Skrivesemester vår: 10. mai.

Karakterskala

Ved sensur av masteroppgåve blir det brukt karakterskalaen A til E for greidd og F for ikkje greidd.

Vurderingssemester

Vår og haust.

Emneevaluering

I samsvar med retningslinjer for evaluering av emne ved Det juridiske fakultet.

Hjelpemiddel til eksamen

Ikkje relevant for dette emnet.

Programansvarleg

Studieutvalet ved Det juridiske fakultet

Emneansvarleg

Førsteamanuensis Maria Veia Lund

Administrativt ansvarleg

Det juridiske fakultet, studieadministrasjonen

Vedlegg 2:

Instruks for rettleiing i JUS390 Masteroppgåve

JUS390 Masteroppgåve (20 sp) er masteroppgåva på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Emnet krev at studentane leverer ei skriftleg oppgåve, og gjennomfører ein justerande munnleg prøve, sjå nærmare i emneskildringa under «Vurderingsformer».

Rettleiande ordgrense for oppgåva er 12 000 ord, og maks ordgrense er 15 000 ord. Omrekna i timar skal 20 studiepoeng innebere 500–600 arbeidstimar for studentane, eller om lag 60–75 normalarbeidsdagar.

Rettleiaren skal gjere seg godt kjent med emneskildringa, særleg punkta «Arbeids- og undervisningsformer» og «Obligatorisk undervisningsaktivitet». Her går det mellom anna fram at dei tildelte rettleiingstimane omfattar tida som rettleiaren bruker til lesing og godkjenning av prosjektnotat, lesing av utkast, utarbeiding av kommentarar, telefonkontakt, korrespondanse og samtale med studenten/studentane. I tillegg går det fram at det å ta imot rettleiing er eit arbeidskrav som studenten må oppfylle for at masteroppgåva skal bli sensurert.

Rettleiaren skal også gjere seg godt kjent med læringsmåla og bidra til å skape ei forståing hos studenten for korleis masteroppgåva kan vise at ulike moment i læringsmåla er nådd.

Somme studentar vil ha behov for ein kort, innleiande samtale før prosjektnotatet blir levert. Det er ønskeleg at rettleiaren prøver å imøtekomme eit slikt ønske, og rettleiaren kan då be om at studenten sender projektskissa i forkant av samtalen.

Kort tid etter at prosjektnotatet er godkjent, skal rettleiaren og studenten gjennomføre ein oppstartssamtale. Føremålet med samtalen er å hjelpe studenten vidare i arbeidet og å gjere avtale om framdriftsplan fram mot innleveringsfristen.

I den grad det er behov for avgrensing eller justering av problemstillinga(ne) som skal behandlast i oppgåva, bør rettleiaren ta opp temaet i oppstartssamtalen. Rettleiaren kan då gi råd om kva som vil gi best føresetnader for å vise at læringsmåla er nådd og kva som realistisk sett kan behandlast innanfor rammene som ordgrensa og innleveringsfristen set for oppgåva. Rettleiaren bør likevel søkje å inspirere studenten til å formulere problemstillingar som studenten sjølv opplever som fagleg interessante og handterbare. Det er eit siktemål at studenten i størst mogleg grad skal ha eigarskap til oppgåva.

Ein del av studentane som tar JUS390, vil ta JUS391 Juridiske utredningsarbeider same semester som dei skriv masteroppgåve; andre vil ha tatt JUS391 eit tidlegare semester. Den førstnemnte studentgruppa vil venteleg komme noko seinare i gong med skrivinga. Den sistnemnte vil normalt ta eit spesialemne (eller eventuelt eit fordjupingsemne) parallelt med skriving av masteroppgåva. Rettleiaren skal medverke til at framdriftsplanen på ein føremålstenleg måte blir tilpassa studentens utdanningsplan for semesteret. Vidare bør framdriftsplanen tilpassast retningslinjene for handheving av mottatt rettleiing som arbeidskrav, slik at første gongs levering av tekst til rettleiar skjer før den ordinære fristen for godkjenning av arbeidskravet.

Fellesundervisninga på JUS390 tar opp ei rekkje tema innanfor forskningsetikk, særleg bruk av andre sine arbeid og KI-verktøy, krav til kjeldetilvisingar og tekstkvalitet meir allment. Det er ikkje forventa at rettleiaren driv aktiv opplæring av studentane om slike tema. Rettleiaren må likevel vere førebudd på å gi tilbakemelding og råd også om slike aspekt. Dette gjeld særleg dersom den konkrete oppgåva aktualiserer særeigne forskningsetiske problemstillingar, eller gjer bruk av andre kjelder enn dei mest vanlege.

Rettleiaren må vere merksam på at tekst som er skapt av KI-verktøy, ikkje blir rekna som studentens eigen tekst, jf. [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#) § 4-1. Dersom slik tekst utgjer «en ikke ubetydelig del av det samlede arbeidet», vil kravet til sjølvstende ikkje vere oppfylt, jf. § 4-1 nr. 2. Bruk av KI-generert tekst utan at det er oppgitt, blir rekna som fusk, jf. § 4-1 nr. 1.

Dersom rettleiaren mottar tekst frå studenten som heilt eller delvis står fram som KI-generert, skal rettleiaren ta opp temaet med studenten og framheve innhaldet i § 4-1. Levering av KI-generert tekst til rettleiaren kan også medføre at arbeidskravet om mottatt rettleiing ikkje kan godkjennast, sjå retningslinjene for handheving av arbeidskravet.

Der masteroppgåva er eit gruppearbeid, bør rettleiaren sjå til at begge studentane i gruppa deltar i arbeidet med oppgåva. Begge studentane skal også vere til stades under rettleiingsmøta.

Rettleiinga er knytt til den skriftlege oppgåva. Det er ikkje forventa at rettleiaren hjelper studenten med førebuing til den justerande munnlege prøven.

Rettleiaren har ikkje ansvar for det endelege resultatet; studentane si faglege rekkjevidde varierer, og dette vil naturleg reflekterast også i masteroppgåvene. Rettleiaren si rolle er å hjelpe studenten til å kunne yte sitt beste.

Dersom rettleiaren ønskjer å bruke KI-verktøy som hjelpemiddel i arbeidet med studenten sine tekstar, skal studenten informerast om dette. Dersom bruken av KI-verktøyet medfører fare for at studenten sin opphavsrett til eigen tekst blir krenka, gjeld det eit krav om informert førehandssamtykke frå studenten. Rettleiaren skal berre bruke trygge KI-verktøy.

Alle studentprosjekt som behandlar personopplysningar skal vere registrert i UiBs prosjektoversyn RETTE, jf. nærmare om dette i [Retningslinjer for å ivareta forskningsetikk og personvern i masterprosjekt ved Det juridiske fakultet](#).

Rettleiaren skal elles gjere seg kjent med

- Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390 Masteroppgåve
- [Krav til skriftlige arbeider på masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB](#)
- [UiB: Reielegheit og fusk](#)
- [Etiske retningslinjer for relasjonen mellom veileder og student eller kandidat ved Universitetet i Bergen](#).

Vedlegg 3:

Instruks for vurdering av skriftleg oppgåve i JUS390 Masteroppgåve

JUS390 Masteroppgåve (20 sp) er masteroppgåva på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Emnet krev at studentane leverer ei skriftleg oppgåve, og gjennomfører ein justerande munnleg prøve, sjå nærmare i emneskildringa under «Vurderingsformer».

Denne instruksen gjeld vurderinga av skriftleg masteroppgåve og fastsetting av foreløpig karakter. Det er gitt separat Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve.

Rettleiande ordgrense for oppgåva er 12 000 ord, og maks ordgrense er 15 000 ord. Omrekna i timar skal 20 studiepoeng innebere 500–600 arbeidstimar for studentane, eller om lag 60–75 normalarbeidsdagar.

Masteroppgåva blir sensurert av to sensorar. Rettleiaren skal ikkje delta som sensor.

Masteroppgåveemnet har som overordna føremål å gi studentane trening i å analysere eit sjølvvald problem på ein sjølvstendig måte og i samsvar med faglege ideal. Det finst ingen fasit eller standard for korleis oppgåva skal sjå ut, og studentane har stor fridom for så vidt gjeld tilnærming og struktur. Det avgjerande for vurderinga er om, og i kva grad, oppgåva viser at læringsmåla i emneskildringa er nådd.

For at masteroppgåva skal vurderast til greidd (E eller betre), må studenten ha vist evne til å identifisere og formulere ei problemstilling som er eigna for analyse i ei rettsvitenskapleg oppgåve, og evne til å løyse denne på ein fagleg forsvarleg måte. I tillegg må studenten ha vist god materiell kunnskap innan temaet som er vald, eller deler av dette.

Ved fastsetting av foreløpig karakter skal vurderinga knytast nært til læringsmåla, og bygge på den kvalitative karakterskildringa og dei følgjande retningslinjene:

- Det skal leggst vekt på om studenten har funne fram til ei eller fleire problemstillingar som er veleigna for analyse i ei rettsvitenskapleg oppgåve. I denne vurderinga er det mellom anna relevant om problemstillinga står fram som uavklart, kor god dekning problemstillinga har i litteraturen og om problemstillinga eller tilnærminga til denne inneber at KI-verktøy ikkje kan tilby ei adekvat løysing.
- Evne til å skilje mellom ulike problemstillingar, forståing for forholdet mellom ulike problemstillingar og evne til å setje dei inn i ein større, fagleg samanheng skal leggst vekt på.
- Evne til å drøfte problemstillingar på ein fagleg forsvarleg og skjønnsam måte, og til å utnytte tilgjengelege kjelder i samsvar med anerkjente metodiske prinsipp, skal leggst vekt på. Til dette høyrer også blikk for kva som er vesentleg og kva som er uvesentleg eller irrelevant, evne til å skilje mellom det sikre og det tvilsame og evne til å dimensjonere dei ulike delane av oppgåva på ein føremålstenleg måte.
- Moment knytt til metode og kjeldebruk skal leggst større vekt på enn dei materielle momenta.

- Det skal leggst vekt på tekstkvaliteten i oppgåva, under dette om problemstillingar, argumentasjon og konklusjonar er formulert på ein presis måte og om oppgåva både i dei einiskilde delane og i sin heilskap er strukturert på ein føremålstenleg og ryddig måte.
- Det skal leggst vekt på om kjeldetilvisingane i oppgåva er presise, etterprøvbare og elles ryddige. Ulike referansestilar kan oppfylle krava til presisjon og etterprøvbarheit og såleis vere like gode, men studenten bør vere konsekvent i utforminga.
- Moment som avdekkjer sjølvstende og fagleg kreativitet skal givast uttelling, føreset at tilnærminga eller analysen mv. er fagleg forsvarleg.
- Det skal givast uttelling for moment som viser at studenten har vore i stand til å sjå faglege eller metodiske samanhengar som ikkje kan lesast direkte ut av litteratur eller andre kjelder.
- Det skal givast uttelling for blikk for rettspolitiske dimensjonar innanfor temaet i oppgåva, så lenge studenten samtidig viser forståing for forholdet (og grensa) mellom reelle omsyn som rettskjelde og rettspolitiske vurderingar.
- Rammene for masteroppgåva inneber at studenten kan sjå det som nødvendig å gjere visse avgrensingar. Dersom ei avgrensing er gjort eksplisitt og er velgrunna, skal det ikkje trekkjast for manglande behandling av temaet som det er avgrensa mot.

Sensorane kan ikkje bruke KI-verktøy i samband med sensur av masteroppgåver. Dette inneber at sensorane ikkje kan bruke KI-verktøy som eit hjelpemiddel for å utforme grunngiving til studentane. Sensorane skal heller ikkje bruke KI-verktøy for å identifisere om ei masteroppgåve heilt eller delvis er utforma ved hjelp av KI-verktøy.

Innan fire veker etter innleveringsfristen, skal sensorane bli samde om foreløpig karakter og registrere denne i Inspira, jf. Instruks for gjennomføring og vurdering av justerande munnleg prøve i JUS390.

Dersom sensorane ikkje blir samde om foreløpig karakter, skal dei straks melde ifrå om dette til masteroppgave.jurfa@uib.no. Den emneansvarlege vil då utnemne ein tredje sensor til å delta ved sensuren.

Dersom sensorane vurderer det som klart sannsynleg at det ligg føre fusk, jf. [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#) §§ 4-1 og 4-2, skal dei straks melde ifrå om dette til masteroppgave.jurfa@uib.no.

Vedlegg 4:

Instruks for gjennomføring og vurdering av justerende munnleg prøve i JUS390 Masteroppgåve

I emnet JUS390 Masteroppgåve (20 sp) blir karakter fastsett på grunnlag av masteroppgåva og ein justerende munnleg prøve. I [emneskildringa](#) er den munnlege prøven omtalt i punktet «Vurderingsformer». I det følgjande blir det gitt supplerande instruks for gjennomføringa av prøven og fastsetting av endeleg karakter.

Hovudføremålet med den justerende munnlege prøven er å avgjere endeleg karakter i tvilstilfelle og å undersøkje om inntrykket som den skriftlege oppgåva gir av studenten sin sjølvstendige innsats, er i samsvar med realitetane.

Registrering av foreløpig karakter og førebuing av munnleg prøve

Innan fire veker etter innleveringsfristen, skal sensorane bli samde om foreløpig karakter og registrere denne i Inspira. Etter samtale om foreløpig karakter, skal sensorane legge ein plan for gjennomføringa av den munnlege prøven, under dette kva for spørsmål studenten skal få. Begge sensorane skal delta under den munnlege prøven, men dei kan bli samde om at éin av dei skal ha hovudansvaret for å stille spørsmål.

Tidspunkt for gjennomføring av munnleg prøve og protokollfrist

Etter at foreløpig karakter er lagt inn i Inspira, skal ein av sensorane opprette eit digitalt møte i sikker versjon av Teams eller Zoom, og kalle inn medsensoren og studenten til dette. Innkalling og møtelenke skal sendast til studenten per e-post, med medsensoren i kopi. E-posten skal vere i tråd med ein gitt mal som sensorane får tilsendt frå fakultetet. **Innkallinga til studenten og medsensoren skal sendast seinast ei veke før den munnlege prøven skal gjennomførast./Innkallinga til studenten og medsensoren skal sendast seinast to arbeidsdagar før den munnlege prøven skal gjennomførast.**

Fristen for å registrere endeleg karakter (protokollfristen) er seks veker etter innleveringsfristen.

Den munnlege prøven skal finne stad i løpet av dei siste tre vekene før protokollfristen, og seinast to arbeidsdagar før protokollfristen./Den munnlege prøven skal finne stad i løpet av dei siste tre vekene før protokollfristen. For oppgåver levert i haustsemesteret skal den munnlege prøven ikkje gjennomførast tidlegare enn veke 2.

Den munnlege prøven skal som hovudregel gjennomførast innanfor normal arbeidstid på kvardagar (kl. 8-16). Sensorane kan likevel kalle inn til munnleg prøve med starttidspunkt mellom kl. 16-20 på kvardagar, men skal då opplyse studenten om at han eller ho kan krevje gjennomføring innanfor normal arbeidstid. Studenten kan ikkje avvise eit tidspunkt innanfor normal arbeidstid på kvardagar utan i tilfelle av gyldig fråvær.

Sensorane avtalar seg imellom kven som skal opprette digitalt møte og sende møteinnkalling. Utover den kontakten som er nødvendig for å fastsetje tidspunkt for munnleg prøve og få sett opp det digitale møtet, skal det ikkje vere kontakt mellom studenten og sensorane før den munnlege prøven.

Dersom masteroppgåva er levert som gruppearbeid, skal e-posten med innkalling og møtelenke sendast til begge studentane samtidig.

Dersom studenten ikkje møter til den munnlege prøven, skal studieadministrasjonen straks underrettast om dette. Studenten har ansvar for å kontakte studieadministrasjonen og dokumentere gyldig fråvær. Både ved gyldig og ikkje-gyldig fråvær skal studenten finne et nytt tidspunkt for prøve i samråd med sensorane. Dersom det ikkje er tale om gyldig fråvær, skal fråværet i seg sjølv telje negativt i endeleg sensur etter at munnleg prøve er gjennomført. Det skal ikkje treffast sensurvedtak utan at munnleg prøve er gjennomført, jf. emneskildringa under «Vurderingsformer».

Varigheit

Den munnlege prøven skal som hovudregel vare i inntil 30 minuttar, eller inntil 45 minuttar dersom oppgåva er levert som gruppearbeid.

Ved gruppearbeid skal sensorane sørge for at tida blir fordelt om lag likt mellom dei to studentane.

Gjennomføringa av munnleg prøve

Både sensorane og studenten må ha kamera på under heile den munnlege prøven. Det skal ikkje gjerast opptak av prøven.

Før prøven startar, skal sensorane gjennomføre ID-kontroll av studenten. Sensorane har på førehand mottatt studenten sitt studentnummer frå fakultetet. ID-kontrollen blir gjennomført ved at studenten viser fram studentbeviset sitt.

Prøven skal innleiest med at studenten gir ein kort presentasjon på maksimalt fem minuttar av (hovud)problemstilling, kvifor studenten valde å skrive om denne og kva studenten vurderer som sitt viktigaste funn. Dersom oppgåva er levert som gruppearbeid, kan presentasjonen vare i inntil 10 minuttar, og dei to studentane skal dele tida mellom seg.

Sensorane si utspørjing skal ta utgangspunkt i oppgåva som er levert og læringsutbyteskildringa for emnet. Studenten kan bli spurt om problemstillinga(r) som oppgåva omhandlar, tilgrensande problemstillingar innanfor det same eller tilknytte fagområde og om relevante metodiske problemstillingar. Den munnlege prøven skal såleis ikkje vere ein test av generell kunnskap innanfor det valde fagområdet. Studenten kan også bli bedt om å fortelje om framgangsmåte ved kjeldesøk og om å reflektere over eigen arbeidsprosess. Den munnlege prøven kan i tillegg brukast for å kontrollere at oppgåva er eit sjølvstendig arbeid frå studenten og i samsvar med grunnleggande krav til reielegheit, under dette gjennom spørsmål knytt til studentens bruk av andre sine arbeid og eventuell bruk av KI-verktøy.

Karaktervurdering og grunngiving

Etter at den munnlege prøven er avslutta, skal studenten forlate det digitale møterommet mens sensorane blir samde om endeleg karakter (inntil eitt steg opp eller ned på karakterskalaen) og hovudtrekka i grunngivinga.

Vurderinga av studenten sin prestasjon under den munnlege prøven skal skje med utgangspunkt i læringsutbyteskildringa for emnet. Av særleg tyding for den munnlege prøven, er at studentane skal vere i stand til å «gi ein munnleg presentasjon av hovudproblemstilling(ar) og funn i oppgåva, og delta i ein fagleg samtale om desse og om

tilgrensande problemstillingar», og vidare at dei skal kunne «formidle omfattande sjølvstendige arbeid på en ryddig og presis måte». Sensorane skal legge vekt på om studenten har vist evne til sjølvstendig refleksjon, særleg for så vidt gjeld metodiske problemstillingar. Evna til å halde seg innanfor tidsramma som er sett for den innleiande presentasjonen, kan også leggjast vekt på.

Studenten skal deretter inviterast inn igjen i det digitale møterommet. Sensorane informerer om resultatet og gir ei grunngiving for den samla vurderinga av masteroppgåva og den munnlege prøven. Sensorane blir samde om kven som skal føre ordet, men begge må vere til stades. Studenten vil ikkje ha rett til å krevje ytterlegare grunngiving.

Sensorane kan ikkje bruke KI-verktøy i samband med sensur av masteroppgåver. Dette inneber at sensorane ikkje kan bruke KI-verktøy som eit hjelpemiddel for å utforme grunngiving til studentane.

Dersom sensorane ikkje blir samde om karakter etter munnleg prøve, skal dei informere studenten om at sensurvedtak er utsett, og melde ifrå til masteroppgave.jurfa@uib.no. I slike tilfelle vil det bli oppnemnt ein tredje sensor, i tråd med fakultetet sine retningslinjer for slike situasjonar.

Dersom sensorane etter den munnlege prøven vurderer det som klart sannsynleg at det ligg føre fusk, jf. [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#) §§ 4-1 og 4-2, skal dei informere studenten om at sensurvedtak er utsett, og melde ifrå til masteroppgave.jurfa@uib.no.

Utvalg: Studieutvalget ved Det juridiske fakultet
Saksnummer: 21/25
Møtedato: 05.03.2025
Journalnummer: 2025/237

Endringer i studieplan for MAJUR

Fakultetsstyret gjorde følgende vedtak i styresak 97/24¹¹:

Et revidert 1. år bygger på følgende studiepoengfordeling og rekkefølge:

- *Innføring i juridisk metode (JUS100) 12 studiepoeng*
- *Avtalerett (JUS212) 12 studiepoeng (2 studiepoeng tilknyttet juridiske personer)*
- *Erstatningsrett (JUS213) 12 studiepoeng*
- *Tings- og immaterialrett (JUS214) 16 studiepoeng*
- *Juridisk metode (JUS215) 8 studiepoeng*

Styret ber de emneansvarlige komme med forslag til endringer i emnebeskrivelsen i tråd med forslaget i rapporten og oppfordringene fra studieutvalget og JSU.

For å følge opp dette vedtaket, må studieplanen oppdateres med informasjon om hvordan første studieår legges opp fra studieåret 2025/2026. Emnebeskrivelsene for revidert første studieår blir lagt fram til neste møte i Studieutvalget.

Videre foreslås noen andre oppdateringer, blant annet for å følge opp vedtak om nedlegging av JUS396 Masteroppgave 60 sp og andre endringer på 5. studieår, samt fjerning/oppdatering av utdatert eller overflødig informasjon, og språklige oppdateringer.

forslag til vedtak:

Studieplanen for MAJUR oppdateres i tråd med forslaget i vedlegget.

25.02.2025
INGVSTR/CHO

¹¹ https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/97-24_forste_studiear_-_innlemming_av_ki_i_eksisterende_emner_2.pdf

Vedlegg

MAJUR Femårig masterprogram i rettsvitenskap

Omfang og studiepoeng

300 studiepoeng. Normert studietid er fem år.

Namn på grad

Master i rettsvitenskap. Graden gir rett til tilsvarende tittel. Vitnemål vert utferda når graden er oppnådd. Det er eit vilkår for tildeling av graden at kandidaten gir følgjande løfte (kandidatløftet):

"Aldrig vidende at ville vige fra Ret og Retfærdighed, mindre raade nogen til ufor nødne Processer eller i andre Maader med sine Raad befordre nogen uretvis Sag eller Intention."

Språk

Norsk

Undervisningsspråk

Norsk. Enkeltemne kan ha undervisning på engelsk eller eit skandinavisk språk.

Studiestart - semester

Kvar haust.

Mål og innhald

[Masterstudiet Masterprogrammet](#) i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen er på til saman 300 studiepoeng (fem årseiningar). I dette inngår examen philosophicum med 10 studiepoeng ~~og examen facultatum — innføring i juridisk metode med 10 studiepoeng~~, valemne på 20 studiepoeng, fordjupingsemne og spesialemne på til saman 30 studiepoeng, [Juridiske utgreiingar på 10 studiepoeng](#) og eit sjølvstendig skriftleg arbeid på normalt ~~230~~ studiepoeng (masteroppgåve). Etter søknad kan masteroppgåva vere på ~~60 eller~~ 70 studiepoeng.

Oppbygging

[Profesjonsstudiet Masterprogrammet](#) i rettsvitenskap byggjer på ein kursmodell som inneber at alle studentane i utgangspunktet tek dei same emna i same rekkjefølgje i løpet av eit studieår. Slik byggjer det eine emnet på det andre, og det blir jamn progresjon gjennom heile studiet. Prøvinga av studentane skjer på kvart enkelt emne. For å få kursgjennomføringa godkjent og løyve til å gå opp til eksamen, må du som hovudregel ha oppfylt krava i studieplanen om å vere til stades på samlingar, levere oppgåver, med meir.

I det tredje studieåret kan ein velje emne innanfor ein avgrensa krins av valemne der minst eitt emne må vere på engelsk, eller ein kan [reisa dra](#) på utveksling eitt semester.

I det femte studieåret kan ein velje emne etter eigne interesser. Ein skal også skrive ei masteroppgåve basert på ei juridisk problemstilling. Også i denne perioden har ein høve til å [reise på](#) studieopphald i utlandet; eitt eller to semester.

Kvart studieår er normert til 60 studiepoeng. Dersom du kjem til studiet med emne du vil ha godkjentskrive i graden, må du rekne med at utdanningsplanen din kan omfatte år med mindre enn 60 studiepoeng.

Læringsutbyte

Kunnskapar

Kandidatane skal ha god kunnskap om grunnleggande rettsreglar og samanhengar innan alle fagområde som studiet omfattar, og spesialisert kunnskap innan fagområde som blir dekte av spesialemna og masteroppgåva.

Dette inneber også at kandidatane har god kunnskap om:

- det norske rettssystemet si oppbygging og funksjon
- den norske rettskulturen si historie, særeigenheiter og grunnleggande verdiar
- korleis norsk rett vert påverka av EU-retten, EØS-retten, internasjonale menneskerettar og annan folkerett
- juridisk metode, mellom anna korleis juridisk argumentasjon varierer på ulike rettsområde
- mangfaldet av metodar i rettsforskning og hovudlinjer i den rettsteoretiske diskusjonen
- juristar si rolle i samfunnet og etiske utfordringar knytt til yrkesutøvinga
- korleis ny teknologi kan brukast til å automatisere avgjerdsprosessar og bidra til å løyse rettslege problem på nye måtar, men også om rettslege og etiske utfordringar dette kan medføre
- forventningar til akademiske integritet, medrekna akademiske krav til kjeldetilvising og bruk av andre sitt arbeid og korleis verktøy basert på kunstig intelligens kan brukas i tråd med desse forventningane

Ferdigheiter

Kandidatane kan bruke juridisk metode til å identifisere, drøfte og ta standpunkt til rettslege problemstillingar, også komplekse og ustrukturerte problemstillingar utanfor dei rettsområda som er del av studiet. Dette inneber å kunne

- fastsette rettsleg relevant faktum i eit saksforhold, og på grunnlag av dette identifisere og formulere rettslege problemstillingar
- innhente og systematisere rettsleg relevant materiale frå norske, skandinaviske og engelskspråklege kjelder, også ved bruk av digitale verktøy
- vere kjeldekritisk ved å foreta sjølvstendige, kritiske vurderingar av opphavet til og kvaliteten på faktisk så vel som rettsleg informasjon
- foreta ei sjølvstendig, heilskapleg, kritisk og etisk gjennomtenkt analyse for å nå eit fagleg forsvarleg standpunkt om kva som er gjeldande rett
- foreta rettspolitiske og komparative vurderingar av rettsreglane
- løyse nye problem og bidra til rettsleg nytenking
- bruke digitale verktøy, medrekna KI-verktøy, på ein hensiktsmessig og fagleg forsvarleg måte i sitt arbeid med å identifisere, drøfte og ta standpunkt til rettslege problemstillingar

- bruke eigna læringsstrategiar for å tileigne seg kunnskap om retten, på så vel kjende som ukjende rettsområde

Kandidatane kan formidle og evaluere juridiske analyser og standpunkt på ein poengtert, presis og etterretteleg måte både munnleg og skriftleg, på så vel norsk som engelsk, gjennom å

- utarbeide ulike former for sjølvstendige skriftlege arbeid
- diskutere og prosedere ulike rettslege standpunkt
- gi sjølvstendige tilbakemeldingar på andre sitt arbeid og sjølv få og gjere bruk av slike tilbakemeldingar

Generell kompetanse

Gjennom studieprogrammet oppnår kandidatane generelt anvendelig kompetanse knytt til å

- systematisere og avvege argumentasjon, rådgje og treffe avgjerder
- identifisere og vurdere etiske aspekt ved juridisk argumentasjon og standpunkt
- tileigne seg ny kunnskap, følge med i rettsutviklinga og løyse nye rettslege spørsmål
- samarbeide med juristar frå andre land, forstå og gjere seg nytte av deira perspektiv på felles rettslege utfordringar og bidra med norske perspektiv
- samarbeide med fagpersonar frå andre disiplinar og på det grunnlag kunne vurdere den rettsleg relevante argumentasjonsverdien av kunnskap som er skapt av andre vitenskapar og bidra til tverrfaglege løysingar på komplekse samfunnsproblem
- formidle juridiske analyser til allmenta, skriftleg og munnleg, på norsk og på engelsk
- presentere og argumentere for eigne vurderingar og konklusjonar for større og mindre grupper av tilhøyrarar
- bidra med rettslege perspektiv i samfunnsdebatten
- planlegge og gjennomføre større prosjekt innan ei gitt tidsramme
- oppfylle forventningar til akademisk integritet, særleg når det gjeld akademiske krav til kjeldetilvisingar og bruk av andre sine arbeid
- arbeide sjølvstendig og i grupper
- reflektere kritisk over, og kunne ta stilling til, dei rettslege og etiske utfordringane knytt til den teknologiske utviklinga, medrekna utvikling av digitale verktøy basert på kunstig intelligens

Opptakskrav

Opptak til studiet skjer via Samordna opptak. Jf. [Forskrift om opptak til høgere utdanning](#). Det er krav om generell studiekompetanse eller tilsvarande. Studiet er adgangsregulert.

Tilrådte forkunnskapar

Gode norskkunnskapar.

Innføringsemne

Examen philosophicum ~~og JUS100-examen facultatum (til saman-2)~~ 10 studiepoeng inngår i studiet.

Obligatoriske emne

~~I masterprogrammet inngår 2300 studiepoeng obligatoriske emne. Dei resterande 80 studiepoenga er masteroppgåva fordjuping på femte studieår og i tillegg 20 studiepoeng valfrie juridiske emne som studenten vel sjølv på tredje studieår.~~

Første studieår til og med studieåret 2024/2025

- JUS100 EXFAC – Innføring i Juridisk metode I (10 sp)
- JUS211 Familie- og arverett (9 sp)
- JUS212 Avtalerett (9 sp)
- JUS213 Erstatningsrett (10 sp)
- JUS214 Tings- og immaterialrett (14 sp)
- JUS215 Juridisk metode ~~II~~ (8 sp)

Første studieår frå og med studieåret 2025/2026

- JUS100-1 Innføring i juridisk metode (12 sp)
- JUS212-1 Avtalerett (12 sp)
- JUS213-1 Erstatningsrett (12 sp)
- JUS214-1 Tings- og immaterialrett (16 sp)
- JUS215 Juridisk metode (8 sp)

Andre studieår

- JUS221 Rettsstaten: statsrett, europarett og folkerett ~~Rettsstaten~~ (28 sp)
- JUS222 Forvaltningsrett (22 sp)
- Ex.phil. (10 sp)

Tredje studieår

- JUS231 Obligasjonsrett (28 sp)

Enten

- JUS232 Rettshistorie og komparativ rett (12 sp)
 - Valemne (20sp), til dømes JUS2399 Skatterett, JUS2398 Miljørett eller JUS2397 Barnerett. Det er krav om at minst eitt emne er på englesk. Uttømmande liste over engelske emne finn du [her](#).

Eller

-
- JUS233 Komparativ rett (2 sp)
- Utveksling, Valemne (30 sp)

Fjerde studieår

- JUS345 Strafferett (20 sp)
- JUS346 Rettargang (20 sp)
- JUS347 Allmenn formuerett (20 sp)

Femte studieår

- JUS390 Masteroppgåve (20 sp) inkl. perspektivemne/opplæringsdel (30 sp), JUS391 Juridiske utgreiingar-utredninger (10 sp), fordjupingsemne (20 sp) og engelsk spesialemne (10 sp) eller
- JUS 397 70 sp-Forskarline 70 sp etter søknad ~~JUS397 Masteroppgåve inkl. perspektivemne/opplæringsdel, forskarline (70 sp) eller~~
- ~~Masteroppgave inkl. perspektivemne/opplæringsdel (60 sp)~~
- JUS390 Masteroppgåve (20 sp), JUS391 Juridiske utredninger (10 sp) og JUS325 Rettshjelp (30 sp)
- Utveksling (30 eller 60 sp)

Tilrådde valemne

Valemne på tredje studieår

~~På tredje studieår kan ein reise på utveksling i vårsemesteret. Studentar som ikkje reiser på utveksling tar i staden valemne. I vårsemesteret skal studentane velje 20 studiepoeng valemne.~~ Minst eitt av disse skal ha engelsk (eller eit anna ikkje-skandinavisk språk) som undervisnings- og eksamensspråk. Det er også høve til studieopphald i utlandet.

Oversikt over tilgjengelege valemne finst [her](#).

Fordjupingsemne og engelsk spesialemne på femte studieår

I mastergraden i rettsvitenskap skal det som hovudregel inngå 20 studiepoeng fordjupingsemne og 10 studiepoeng engelsk spesialemne. ~~Der dei faglege krava er oppfylte kan ein søke om å få fagleg godkjend emne frå andre norske, akkrediterte institusjonar eller frå utvekslingsopphald, jf. uhl kapittel 9.~~

For studentar som etter søknad har fått løyve til å skriva stor masteroppgåve (~~60 eller~~ Forskarline 70 studiepoeng) gjeld eigne reglar.

For studentar som etter søknad har fått løyve til ~~å reise på utveksling~~ studieopphald i utlandet på 5. studieår gjeld eigne reglar.

Omfang masteroppgåva

I løpet av femte studieår ~~på masterstudiet~~ skal studenten levere eit sjølvstendig skriftleg arbeid tilsvarande ~~230~~ studiepoeng (masteroppgåve ~~inkl. perspektivemne/opplæringsdel~~) til individuell vurdering.

Etter søknad kan studenten få løyve til å levere eit sjølvstendig skriftleg arbeid tilsvarande ~~760~~ studiepoeng (~~stor masteroppgåve inkl. perspektivemne/opplæringsdel~~).

~~Ein kan også søke opptak til fakultetet si [forskarline](#) (70 studiepoeng).~~

Rekkefølge for emne i studiet

- Emna på første studieår (JUS100, JUS211, JUS212, JUS213, JUS214 og JUS215, eller JUS100-1, JUS212-1, JUS213-1, JUS214-1 og JUS215) må vere greidde før ein begynner på andre studieår.
- Emna på andre studieår (JUS221, JUS222 og ex.phil.) må vere greidde før ein begynner på tredje studieår.
- Emna på tredje studieår (JUS231 og JUS232, samt 20 studiepoeng valemne eller 30 studiepoeng frå utveksling og JUS233) må vere greidde før ein begynner på fjerde studieår.
- Emna på 4. studieår (JUS345, JUS346 og JUS347) må vere greidde før ein begynner på femte studieår.

Fakultetet kan gjere unntak frå dette dersom særlege omsyn finst.

~~Rekkefølga for emna i studiet går fram av utdanningsplanen for den einskilde student.~~

Krav til progresjon i studiet

1. Emna i studiet er obligatoriske om ikkje anna er fastsett i studieplanen. Dei skal takast i den rekkefølga som er fastsett i studieplanen. Fakultetet kan gjere unntak frå dette i individuelle utdanningsplanar.

2. Ved undervisning og prøving på det enkelte emne blir det lagt til grunn at studentane har kunnskap, ferdigheiter og kompetanse frå tidlegare emne i studiet.

Stadestader

Bergen

Delstudium i utlandet

~~Det juridiske fakultet anbefaler at alle som har høve til det reiser på utveksling i løpet av studiet. Du kan reise på utveksling i vårsemesteret på tredje studieår, og/eller i løpet av femte studieår.~~

Under utvekslingsopphald ~~både~~ på tredje ~~og femte~~ studieår tek du valfrie juridiske emne. På femte studieår må emna svare til fordjuping. I nokre tilfelle kan det svare til masteroppgåve. ~~Ved nokre institusjonar kan du og skrive masteroppgåve som del av utvekslinga på femte studieår.~~ Les meir om utveksling [her](#)

Undervisningsmetodar

1. Det skal vedtakast hovudlitteratur ("kjernelitteratur") for kvart emne. Det kan i tillegg vedtakast innførings- og tilleggslitteratur.
2. Hovudlitteraturen skal ha eit omfang på mellom 30 og 60 tekstsider per studiepoeng.
3. Undervisninga er basert på problembasert læring (PBL).
 - *Førellesingar* blir som hovudregel tilbydd i alle emne.
 - *Arbeidsgrupper* leidd av ein vidarekommen student (arbeidsgruppeleiar) blir haldne i alle emne på dei to første studieåra. Desse gruppene fokuserer på oppgåveløysing og har krav til førebuing og aktiv deltaking.
 - *Storgrupper* ~~under leiing av ein undervisar~~ blir haldne i alle dei fleste emne dei tre første studieåra. Det er krav til førebuing og aktiv deltaking.
 - *Seminarundervisning* blir tilbydd på fjerde studieår. Det er krav til førebuing og aktiv deltaking.
 - *Undervisningsforma* i valemna på tredje studieår, fordypningsemna på femte studieår -og i spesialemna på femte studieår varierer. Sjå kvar enkelt emneskildring.
 - *Rettleiing* blir ~~tilbode gitt~~ alle studentar som skriv masteroppgåve. Meir detaljert informasjon om rettleiinga finst [her](#).
4. *Undervisningsformene* i kvart enkelt emne går fram av emneskildringa.
5. *Obligatorisk undervisning*: i alle obligatoriske emne og i mange val-, fordjupings- og spesialemne er det obligatoriske arbeidskrav. Dette er nærare regulert i fakultetet sine [utfyllande regler](#), og går fram av emneskildringa for kvart emne.

Vurderingsformer

1. Vurderingsforma og -tida går fram av emneskildringane.
2. Vurdering i obligatoriske emne blir som hovudregel halden kort etter at kurset er avslutta, eventuelt med element av prøving undervegs i kurset.
3. Val-, fordjupings- og spesialemne kan ha andre ordningar; sjå emneskildringane.
4. Oppgåvene som blir gjevne til eksamen kan omfatte læringskrav også frå emne plassert tidlegare i studiet.
- 4.5. Masteroppgåva skal forsvarast munnleg, med unntak av på JUS397.

Karakterskala

Vurderingsuttrykket er A - E for Greidd (Bestått) og F for Ikkje greidd (Ikke bestått) eller Greidd/Ikkje greidd (Bestått/Ikke bestått). Vurderingsuttrykket for kvart emne går fram av emneskildringa.

Grunnlag for vidare studium

Mastergraden kan gje grunnlag for opptak til [ph.d.-utdanning](#). Det er mogleg å oppdatere og utvide kompetansen ved å ta ytterlegare [spesialemne](#) etter fullført grad, og dei som nettopp har fullført mastergraden i rettsvitenskap ved UiB kan også ta emne på [poststudierett](#).

Relevans for arbeidsliv

Få utdanningar fører fram til jobb i så mange ulike bransjar som juristutdanninga. Vi finn juristar overalt i arbeidslivet, og det vil alltid vere stor etterspurnad etter dei med juridisk utdanning.

Medan nokre juristar går inn i næringslivet, for eksempel innan bank, forsikring, varehandel, industri eller skipsfart, jobbar andre innanfor offentlig forvaltning som i NAV, Skatteetaten og Konkurransetilsynet. Departementa og politiet/påtalemakta er populære og viktige arbeidsgivarar for juristar. Ein kan også arbeide med forskning og undervisning ved universitet og høgskolar, og andre aktuelle arbeidsplassar er mediebransjen og organisasjonslivet.

Ein kan også bli dommar eller gå inn i advokatyret. Det er berre juristar som har løyve til å drive profesjonell rettshjelp, og for å få tittelen advokat og løyve til å arbeide som advokat og føre saker for domstolane, må ein ta eit obligatorisk advokatkurs. Ein må i tillegg ha to års godkjend juridisk praksis, vanlegvis som advokatfullmektig, dommarfullmektig eller politifullmektig.

Evaluerings

Studiet er underlagt fleire formar for evaluering:

1. Alle emna som kan inngå i masterprogramstudiet i rettsvitenskap vert evaluert kvart tredje år. Det nærare innhaldet i evalueringa vil gå fram av emneskildringa. All intern evaluering skal følgje dei krava som er fastsette i [UiB sitt kvalitetssystem for utdanning](#).
2. Ekstern evaluering:
 1. NOKUT har kontinuerleg tilsyn med kvaliteten i høgre utdanning
 2. Programsensorar knytt til masterprogrammet i rettsvitenskap gjer evalueringar av nærare angjevne, avgrensa delar av studiet og avgjer årleg rapport
 3. UiB sentralt fører tilsyn med drifta via nærare fastlagde rapporteringsrutinar

Skikkavurdering og autorisasjon

Master i rettsvitenskap gir med visse tilleggskrav (kurs og praksis) rett til autorisasjon som advokat, jf. ~~domstol~~advokatloven § 2204. Autorisasjon blir gitt av ~~Tilsynsrådet for advokatvirksomhet~~Advokattilsynet. Den som har mastergrad i rettsvitenskap, kan bruke tittelen jurist.

Programansvarleg

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen. [Studieutvalet](#) er programstyre.

Administrativt ansvarleg

[Fakultetsdirektøren](#) v/studieseksjonen ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.

Introduksjon

I løpet av jusstudiet vil du forstå kvifor juss er nødvendig for å løyse både nabostrid og globale utfordringar. Det er vanskeleg å sjå for seg eit velfungerande samfunn utan rettsreglar. På

jusstudiet vil du lære om korleis lovene fungerer i praksis, og kva som kan bli konsekvensane av å bryte dei. Tek du ein mastergrad i rettsvitskap, får du ei utdanning som gir deg stor valfridom i arbeidslivet. Du får ei utdanning som kjem til nytte enten du drøymmer om å jobbe med menneskerettar, politirett, EU-rett, internasjonal handel eller berekraft. Juss er eit trygt val i ei usikker framtid.

Tittel nett

Rettsvitskap (jus), master, 5